

FCG.

Finnish
Consulting
Group

Tornio

Tornion Karhakkamaan tuulivoimapuiston osayleiskaava

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Kaavaehdotus

30.3.2026

P38022

Sisällys

1	Yhteystiedot	3
2	Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoitus	4
3	Suunnittelualue	6
4	Hankkeen kuvaus	7
4.1	Hanketoimijaa koskevat Tornion kaupungin päätökset	7
4.2	Hanke	12
4.3	Hankkeen tausta ja tavoitteet	14
4.4	Suunnittelun tavoitteet	16
5	Suunnittelun lähtökohdat	18
5.1	Suunnittelualueen nykytila	18
5.2	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	20
5.3	Maakuntakaava	22
5.4	Yleiskaavat	26
5.5	Asemakaavat	34
5.6	Maanomistus	35
6	Selvitykset ja vaikutusten arviointi	36
6.1	Vaikutusten arviointi	36
7	Yhteismenettelyn kuvaus	37
7.1	Lainsäädäntö	37
7.2	Arviointimenettelyn sisältö	39
7.3	Ennakkoneuvottelu	42
8	Liittyminen muihin hankkeisiin	43
9	Osallistuminen ja vuorovaikutus	46
9.1	Osallistuminen	46
9.2	Kansainvälinen kuuleminen	46
9.3	Osalliset	47
9.4	Suunnitteluvaiheet ja aikataulu	49

1 Yhteystiedot

Tornion kaupunki

Tornion kaupunki
Kaupunginarkkitehti
Harri Ryyänen
puh: + 35840 7048720
harri.ryynanen@tornio.fi

kirjaamo@tornio.fi
Tornion kaupunki
Kaupunginkanslian kirjaamo
Suensaarenkatu 4
95400 Tornio

Kaavaa laativa konsultti

FCG Rakennettu Ympäristö Oy
Projektipäällikkö
Heidi Lusenius
puh. 041 730 6070
heidi.lusenius@fcg.fi

Osmontie 34,
PL 950,
00601 Helsinki

Hankkeesta vastaavan edustajat

BayWa r.e. Nordic AB
Frihamnsallén 8
211 20 Malmö
SWERIGE

Exilion Tuuli Ky
Aleksanterinkatu 46 C, 4. krs.
00100 Helsinki
www.exilion.fi

Project Manager
Antti Leino
p. +358 400 466 788
antti.leinonen@baywa-re.fi

2 Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoitus

Alueidenkäyttölain (AKL) 63 §:n mukaan tulee kaavoitustyöhön sisällyttää kaavan laajuuteen ja sisältöön nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) asetetaan nähtävillä kaavatyön aloitusvaiheessa. Osalliset voivat lausua mielipiteensä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan mitä on suunnitteilla ja missä, ketkä ovat kaavatyön osalliset, milloin ja miten alueen suunnitteluun voi vaikuttaa, arvioitu aikataulu, suunnittelu-työn lähtökohdat, tavoitteet ja työn aikana tehtävät selvitykset sekä vaikutusten arvioinnit. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa (OAS) päivitetään tarvittaessa kaavatyön edetessä.

YVA-lain 8 § mukaisessa ennakkoneuvottelussa 26.4.2019 hanketoimija, yhteysviranomaisen ja Torion kaupungin kaavoitusviranomaisen **sopivat yhteismenettelyn toteuttamisesta hankkeessa**. Ympäristövaikutusten arviointi toteutetaan kaavoitusmenettelyn yhteydessä.

Tuulivoimaloiden rakentaminen edellyttää tuulivoimayleiskaavan laatimista. Yleiskaavan laatimisen yhteydessä arvioidaan hankkeen ympäristövaikutukset (tuulivoimapuisto ja voimajohto). Kaavoitusmenettely jakautuu neljään vaiheeseen: Kaavoituksen vireilletuloon (osallistumis- ja arviointisuunnitelma, OAS), kaavan valmisteluvaiheeseen (kaavaluonnos ja kaavaselostus), kaavaehdotusvaiheeseen sekä kaavan hyväksymisvaiheeseen.

Ympäristövaikutusten arviointi jakautuu kaavoitusmenettelyn yhteydessä kahteen vaiheeseen; ympäristövaikutusten arviointisuunnitelmaan ja ympäristövaikutusten arviointiselostukseen (YVA-selostus). YVA-selostus on julkisesti nähtävillä 23.1.2024–22.3.2024 yhtä aikaa kaavaselostuksen kanssa.

Kaavoitus- ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyn aikana järjestetään kolme julkista nähtävilläoloa, joiden aikana osallisilla ja muilla kansalaisilla on mahdollisuus antaa mielipiteensä ja muistutuksensa hankkeesta ja vaikutusten arvioinnista.

Kuva 1. Ympäristövaikutusten arviointi kaavoitusmenettelyn yhteydessä.

Kuulemisen 5.8.–5.10.2020 jälkeen tehdyt tarkistukset osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan

1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on huomioitu YVA-suunnitelman kuulemisen jälkeen esitetyt täydennykset selvitysten osalta.
2. Kulttuuriympäristöjä koskevan vaikutusten arvioinnin osalta huomioidaan vaikutukset Unescon maailmaperintökohteeseen.
3. Kaavatilanne on tarkistettu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.
4. Kaavaprosessin aikana tuotettavissa dokumenteissa (kaavaselostus) kuvataan hankkeen koko elinkaari sekä toimijoiden roolit elinkaaren aikana.
5. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kuvataan YVA-selostuksessa ja kaavaluonnoksessa tutkittavat vaihtoehdot (VE1 48 voimalaa, VE2 42 voimalaa)
6. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kuvataan kaavaprosessin suhde korvauskysymyksiin.

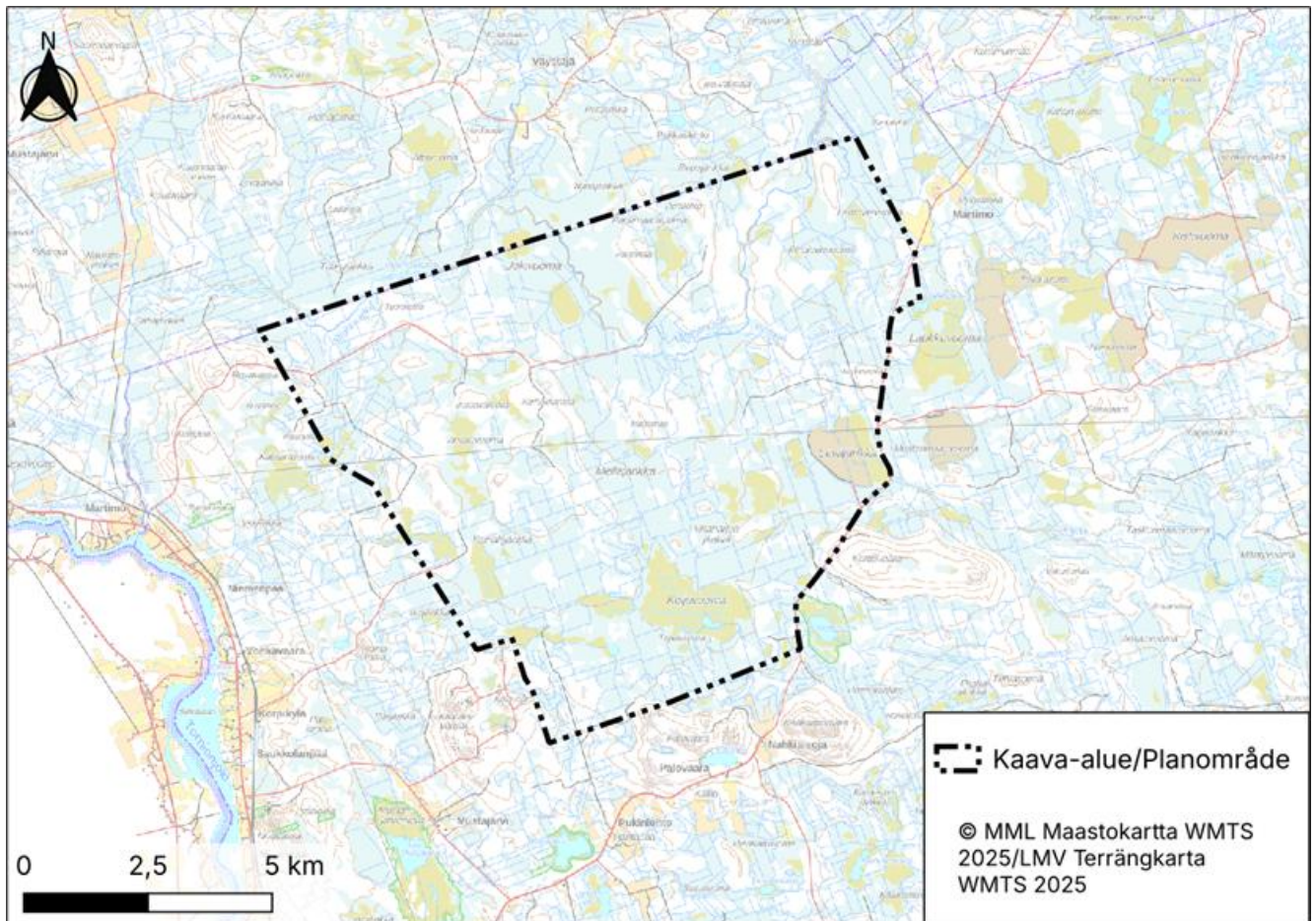
Kuulemisen 23.1.–22.3.2024 jälkeen tehdyt tarkistukset osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan

1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on huomioitu YVA-selostuksesta saadun yhteysviranomaisen perustellun päätelmän sekä kaavan valmisteluvaiheen aineistosta saadun palautteen myötä tehdyt muutokset hankesuunnitelmaan.
2. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman kartat on päivitetty ajantasaisiksi.
3. Kaavatilanne on tarkistettu osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään koko prosessin ajan.

3 Suunnittelualue

Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky suunnittelee tuulivoimapaistoa Tornion Karhakkamaan alueelle. (Kuva 2) Kaava-alueelle (Karhakkamaa) suunnitellaan yhteensä enintään 46 uuden tuulivoimalan rakentamista. Hankkeen sähkönsiirtoa varten suunnitellaan 400 kV voimajohdon rakentamista kaava-alueelta itään Louepalon tulevaisuudessa rakennettavalle sähköasemalle.

Kuva 2. Kaava-alueen rajaus.

4 Hankkeen kuvaus

4.1 Hanketoimijaa koskevat Tornion kaupungin päätökset

Teknisten palvelujen lautakunta § 125 22.5.2019 – Karhakkamaan alueen yleiskaavamuutoksen käynnistäminen

TuuliWatti Oy suunnittelee noin 48 tuulivoimalaitosyksikön rakentamista Tornion kaupunkiin sijoitettavalle Karhakkamaan alueelle. Tuuliwatti Oy vastaa hankkeesta, ja he ovat esittäneet kaavanlaajaksi FCG Finnish Consulting Group Oy:tä, kaavan laatijana projektipäällikkö arkkitehti SAFA Janne Tolppanen. Teknisten palvelujen lautakunta hyväksyy kaavamuutoksen ja kaavan laatijan sekä esittää sen edelleen kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallitus § 196 3.6.2019 – Karhakkamaan alueen yleiskaavamuutoksen käynnistäminen

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle alustavasti hyväksyttäväksi Karhakkamaan yleiskaavamuutoksen käynnistämisen ja muutoksen kaavanlaatijan. Hyväksyttiin lisäksi, että valmistelussa tutkitaan vaihtoehtoiset mallit tuulivoimaloiden sijoittelusta kauemmas asutuksesta ja jokivarresta. Lisäksi kaupunginhallitus edellytti, että väliaikatietaa tuodaan riittävästi päätöksentekoa varten.

Kaupunginvaltuusto § 68 10.6.2019 – Karhakkamaan alueen yleiskaavamuutoksen käynnistäminen

Kaupunginhallitus esittää, että kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä alustavasti Karhakkamaan yleiskaavamuutoksen käynnistämisen ja muutoksen kaavanlaatijan. Kaupunginvaltuusto hyväksyy kaupunginhallituksen lisäksi, että valmistelussa tutkitaan vaihtoehtoiset mallit tuulivoimaloiden sijoittelusta kauemmas asutuksesta ja jokivarresta. Lisäksi valtuusto edellyttää kaupunginhallituksen esityksen mukaisesti, että väliaikatietaa tuodaan riittävästi päätöksentekoa varten.

Kaupunginhallitus § 255 2.9.2019 – Kaavoitus sopimus Tuuliwatti Oy:n kanssa Tornion yleiskaavamuutoksen käynnistämiseksi Karhakkamaan alueen osalta

Tornion kaupunginhallitus on kokouksessaan 3.6.2019 § 196 alustavasti hyväksynyt Karhakkamaan yleiskaavamuutoksen käynnistämisen ja muutoksen kaavanlaatijan Tuuliwatti Oy:n hakemuksesta. Kaupunginhallitus päättää tehdä Tuuliwatti Oy:n kanssa liitteen mukaisen sopimuksen Tornion yleiskaavamuutoksen käynnistämiseksi Karhakkamaan alueen osalta. Kaupunginjohtaja oikeutetaan tarvittaessa tekemään esitettyyn sopimukseen vähäisiä teknisiä korjauksia ja tarkistuksia ennen allekirjoittamista. Kaupunginhallitus hyväksyi.

Teknisten palvelujen lautakunta § 28 12.02.2020 – Tornion Karhakkamaan tuulivoimapuisto ja 400 kilovoltin voimajohto – yleiskaavamuutos ja ympäristövaikutusten arviointi vireille

Tuuliwatti Oy ja Tornion kaupunki ovat 16.10.2019 tehneet sopimuksen yleiskaavamuutoksen käynnistämiseksi Karhakkamaan alueen osalta tuulivoimapuiston osoittamiseksi (MRL 91 b §). Hankkeen ympäristövaikutukset arvioidaan YVA-menettelyn sijaan YVAL 5 § mukaisesti kaavoitusmenettelyn yhteydessä. Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma- (OAS) ja YVA-suunnitelmapvaiheessa tarkastellaan maksimimäärää tuulivoimaloita, mitä hankealueelle teoreettisesti esiselvitystietojen perusteella voidaan sijoittaa sekä niin kutsuttua 0-vaihtoehtoa, eli hankkeen toteuttamatta jättämistä. Yhteismenettelyllä pyritään helpottamaan ja selkeyttämään kuntalaisten ja muiden osallisten vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksia kaavamuutoksen ja ympäristövaikutusten arvioinnin aikana.

Teknisten palvelujen lautakunta päättää hyväksyä ympäristövaikutusten arviointisuunnitelman sisältävän yleiskaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelman ruotsinkielisine tiivistelmineen julkisesti nähtäville ja järjestää yleisötilaisuuden. Nähtävilläoloaikana osallisilla ja muilla kansalaisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä esitetyistä osallistumis- ja vuorovaikutusmenetelmistä sekä suunnitellusta vaikutusten arvioinnista MRA 30a §:n mukaisesti.

Kaupunginhallitus § 68 1.3.2021 – Suostumus kaavoitussopimuksen siirtämiseksi kolmannelle osapuolelle Karhakkamaan yleiskaavamuutosta koskien

Tuulivoltti Oy ja Exilion Tuulihankkeet Ky ovat lähettäneet Tornion kaupungille hakemuksen kaavoitussopimuksen siirtämiseksi Exilion tuulihankkeet Ky:lle. Tehdyn sopimuksen mukaan sopimusta ei voi siirtää sopimatta siitä ensin Tornion kaupungin kanssa.

Tuuliwatti Oy ja Tornion kaupunki ovat 16.10.2019 solmineet Tornion yleiskaavamuutoksen käynnistämiseksi Karhakkamaan alueen osalta tuulivoimapuiston osoittamiseksi. Hakemuksen mukaan Tuuliwatti Oy on jakautunut 30.10.2021 kahdeksi uudeksi yhtiöksi, Tuulivoltti Oy:ksi ja Gigawatti Oy:ksi. Tuuliwatti Oy on purkautunut jakautumisen yhteydessä. Tornion Karhakkamaan kehityshanke, sekä siihen liittyvät sopimukset ja luvat oikeuksineen ja velvoitteineen siirtyivät jakautumisessa Tuulivoltti Oy:lle. Tuulivoltti Oy on puolestaan myynyt nämä edelleen Exilion Tuulihankkeet Ky:lle. Tuulivoltti Oy ja Exilion Tuulihankkeet Ky yhdessä toteavat, että Exilion Tuulihankkeet Ky jatkaa edelleen täysipainoisesti Tornion Karhakkamaan tuulipuiston kehittämistä ja siihen liittyviä kaavoitus- ja YVA-prosesseja ja että Exilion Tuulihankkeet Ky vastaa sopimuksen siirron jälkeen sopimuksen täytäntöönpanosta.

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä hakemuksen kaavoitussopimuksen siirtämiseksi Exilion Tuulihankkeet Ky:lle. Siirron jälkeen Exilion Tuulihankkeet ottaa sopimuksen vastattavakseen kaikkine ehtoineen.

Kaupunginhallitus § 471 20.12.2022 – Suostumus kaavoitussopimuksen siirtämiseksi kolmannelle osapuolelle Karhakkamaan yleiskaavamuutosta koskien / uudelleensiirto

Exilion Tuulihankkeet Ky on nyt siirtämässä hankeoikeudet edelleen tuulivoimapuistoa operoimaan perustamalleen yhtiölle Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky:lle. Kaavoitussopimusta ei voi siirtää soppimatta siitä erikseen Tornion kaupungin kanssa. Exilion Tuulihankkeet Ky pyytää yhdessä Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky:n kanssa Tornion kaupungilta lupaa kaavoitussopimuksen siirtämiseksi Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky:lle. Exilion Tuulihankkeet Ky ja Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky yhdessä toteavat, että Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky jatkaa edelleen täysipainoisesti Tornion Karhakkamaan tuulipuiston kehittämisitä ja siihen liittyviä kaavoitus- ja YVA-prosesseja. Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky vastaisi sopimuksen siirron jälkeen sopimuksen kaikista velvoitteista ja vastuista.

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä hakemuksen kaavoitussopimuksen siirtämiseksi Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky:lle ja valtuuttaa kaupunginjohtajan allekirjoittamaan tarvittavan siirtosopimuksen. Siirron jälkeen Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky vastaa sopimuksen kaikista velvoitteista ja vastuista.

Kaupunginhallitus § 308 6.11.2023 - Karhakkamaan tuulipuiston osayleiskaavan kaavoittajan muutos

Tornion kaupungin Karhakkamaan tuulipuiston osayleiskaavan kaavoittajaksi on esitetty kaavakonsulttina toimivan FCG Oy:n puolelta henkilöstövaihdosten vuoksi uutta kaavoittajaa. Tornion kaupungin kaavoitus ja mittaus esittää FCG:n liiketoimintajohtajan Jan Tvrdyn 11.10.2023 tekemän muutosesityksen mukaisesti tekniikan tohtori, arkkitehti Tarja Outilaa (YKS 726) Karhakkamaan tuulipuiston osayleiskaavan kaavoittajaksi. Kaupunginhallitus hyväksyy kaupunginarkkitehdin tekemän kaavoittajan muutosesityksen.

Teknisten palvelujen lautakunta § 254 10.1.2024 - Karhakkamaan tuulivoimahankeen osayleiskaavan laatiminen

Päätösehdotus: Teknisten palvelujen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että se päättää: 1) hyväksyä vastineet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatuun palautteeseen 2) hyväksyä tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluaineiston, 3) asettaa tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluaineiston julkisesti nähtäville sekä 4) pyytää valmisteluaineistoista tarvittavat lausunnot. Pöytäkirja pidetään kokouksessa tarkastettuna tämän asian osalta.

Päätös: Asiasta käydyn keskustelun aikana Liisa Koivisto esitti Heikki Rauhalan kannattamana, että päätösehdotuksen kohtia 1 ja 2 ei hyväksytä, mutta hyväksytään kohdat 3 ja 4.

Puheenjohtaja totesi, että koska keskustelun aikana oli tehty kaupunginarkkitehdin päätösesitystä poikkeava kannatettu esitys, asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti, että ne lautakunnan jäsenet, jotka kannattavat kaupunginarkkitehdin tekemää päätösesitystä, äänestävät "jaa", ja ne lautakunnan jäsenet, jotka kannattavat Liisa Koiviston ja Heikki Rauhalan kannattamaa vastaesitystä, äänestävät "ei".

Äänestysesitys hyväksyttiin.

Nimenhuudon mukaan suoritetussa äänestyksessä annettiin 7 ”jaa” ääntä (Aho Kirsti, Hannuniemi Jari, Hyöppinen Aino, Kostainen Jaana, Liikamaa Arto, Lummi Raija, Pigg Pasi) ja 3 ”ei” ääntä (Koivisto Liisa, Rauhala Heikki, Tikkanen Vilho), poissa Jari Tervahauta.

Lautakunnan päätökseksi tuli hyväksyä kaupunginarkkitehdin päätösesitys.

Kaupunginhallitus § 15 15.1.2024 – Karhakkamaan tuulivoimahankeen osayleiskaavan laatiminen

Päätösehdotus: Hyväksytään teknisten palvelujen lautakunnan esitys.

Päätös: Hyväksyttiin

Teknisten palvelujen lautakunta § 158 28.8.2024 – Karhakkamaan tuulivoimahankeen osayleiskaavan laatiminen

Tornion kaupunki on kuuluttanut Tornion Karhakkamaan tuulivoimapuistoa ja 400 kilovoltin voimajohtoa koskevan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen osana osayleiskaavan valmisteluaineistoa, saanut siitä lausuntoja ja mielipiteitä sekä toimittanut ne yhteysviranomaiselle. Hankkeen suunnitteluun sovelletaan YK:n Euroopan talouskomission yleissopimusta valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista (Espoon sopimus), jonka perusteella myös ruotsalaisilla on ollut mahdollisuus esittää mielipiteitä.

Hankkeen ympäristövaikutukset arvioidaan kaavoituksessa YVA-menettelyn sijaan. Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on yhteysviranomaisena tarkistanut arviointiselostuksen laatua ja riittävyttä.

Yhteysviranomainen katsoi, että arviointiselostus oli puutteellinen linnustoon ja eläimistöön, luonnonvaroihin, meluun, maisemaan ja kulttuuriympäristöön sekä vesistöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin osalta.

Hankkeesta vastaavan konsultti on 2.7.2024 toimittanut lisätietoja yhteysviranomaiselle. Yhteysviranomainen on toimittanut lisätiedot kaavan laatimisesta vastaavalle viranomaiselle eli Tornion kaupungille. Lisätiedoista on pyydetty mielipiteet ja kannanotot MRA 30 b §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti.

Teknisten palvelujen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että se päättää

- 1) hyväksyä Karhakkamaan tuulivoimapuiston ja 400 kV voimajohdon täydennetyn ympäristövaikutusten arviointiselostuksen*
- 2) asettaa täydennetty ympäristövaikutusten arviointiselostus nähtäville*
- 3) pyytää täydennetystä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta mielipiteet ja kannanotot*

Kaupunginhallitus § 232 3.9.2024 – Karhakkamaan tuulivoimahankeen osayleiskaavan laatiminen

Kaupunginhallitus päättää:

- 1) hyväksyä Karhakkamaan tuulivoimapuiston ja 400 kV voimajohdon täydennetyt ympäristövaikutusten arviointiselostuksen,*
- 2) asettaa täydennetty ympäristövaikutusten arviointiselostus nähtäville ja*
- 3) pyytää täydennetystä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta mielipiteet ja kannanotot.*

Teknisten palvelujen lautakunta § 185 25.9.2024 – Karhakkamaan tuulivoimahankeen osayleiskaavan laatiminen

Teknisten palvelujen lautakunnan 28.8.2024 § 158 ja kaupunginhallituksen 3.9.2024 § 232 kokouksien liitteenä ollut Karhakkamaan täydennetty ympäristövaikutusten arviointiselostus oli puutteellinen. Kokouksissa liitteenä ollut selostus päättyi virheellisesti sivuun 191, vaikka sen olisi tullut jatkua sivulle 399. Selostus jäi vajavaiseksi teknisen virheen vuoksi.

Teknisen virheen vuoksi täydennetty ympäristövaikutusten arviointiselostus palautetaan käsiteltäväksi.

Päätösehdotus: Teknisten palvelujen lautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että se päättää

- 1) hyväksyä Karhakkamaan tuulivoimapuiston ja 400 kV voimajohdon täydennetyt ympäristövaikutusten arviointiselostuksen,*
- 2) asettaa täydennetty ympäristövaikutusten arviointiselostus nähtäville ja*
- 3) pyytää täydennetystä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta mielipiteet ja kannanotot.*

Päätös: Asiasta käydyn keskustelun aikana Liisa Koivisto esitti Heikki Rauhalan kannattamana, että tekninen lautakunta 1) ei hyväksy Karhakkamaan tuulivoimapuiston ja 400 kV voimajohdon täydennetyt ympäristövaikutusten arviointiselostusta, 2) ei aseta täydennettyä ympäristövaikutusten arviointiselostusta nähtäville ja 3) eikä näin ollen pyydä täydennetystä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta mielipiteitä ja kannanottoja.

Puheenjohtaja totesi, että koska keskustelun aikana oli tehty kaupunginarkkitehdin päätösesitystä poikkeava kannatettu esitys, asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti, että ne lautakunnan jäsenet, jotka kannattavat kaupunginarkkitehdin tekemää päätösesitystä, äänestävät "jaa", ja ne lautakunnan jäsenet, jotka kannattavat Liisa Koiviston ja Heikki Rauhalan kannattamaa vastaesitystä, äänestävät "ei".

Äänestysesitys hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus § 271 8.10.2024 – Karhakkamaan tuulivoimahankeen osayleiskaavan laatiminen

Kaupunginhallitus päättää:

- 1) hyväksyä Karhakkamaan tuulivoimapuiston ja 400 kV voimajohdon täydennetyt ympäristövaikutusten arviointiselostuksen,*
- 2) asettaa täydennetty ympäristövaikutusten arviointiselostus nähtäville ja*
- 3) pyytää täydennetyistä ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta mielipiteet ja kannanotot.*

Teknisten palvelujen lautakunta § 43 25.2.2026 – Kaavoittajan muutos Karhakkamaan tuulivoimaosayleiskaavahankkeeseen

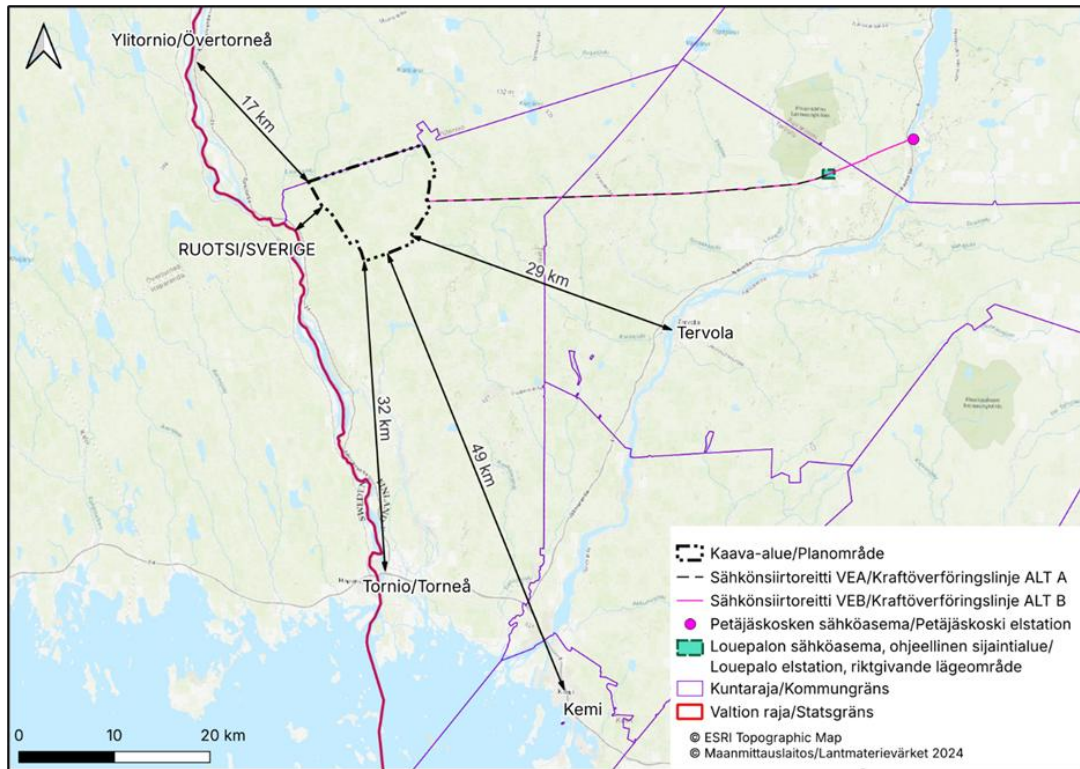
Tornion kaupungin Karhakkamaan tuulipuiston osayleiskaavan kaavoittajaksi on esitetty kaavakonsulttina toimivan FCG Oy:n puolelta henkilömuutosten vuoksi uutta kaavoittajaa. Tornion kaupungin kaavoitus ja mittaus esittää FCG:n liiketoimintajohtaja Jan Tvrđyn 11.2.2026 tekemän muutosesityksen mukaisesti filosofian maisteri Heidi Luseniuista Karhakkamaan tuulipuiston osayleiskaavan kaavoittajaksi. Teknisten palvelujen lautakunta hyväksyy kaavoittajan vaihtumisen.

4.2 Hanke

Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky suunnittelee Tornion Karhakkamaan alueelle tuulivoimapuistoa, jossa on yhteensä enintään 46 uutta tuulivoimalaa.

Karhakkamaan tuulivoimapuiston hankevastaava on Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky, kotipaikka Tornio. Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky:n edustaja on vastuunalainen yhtiömies Tornio Karhakkamaa Tuuli GP Oy, jonka omistaa epäsuorasti tasaosuuksin Exilion Tuuli Ky sekä BayWa r.e. Nordic AB. Exilion Tuuli on kotimaisten eläkevakuutusyhtiöiden omistama uusiutuvan energian sijoitusyhtiö. BayWa r.e. on yksi johtavista maailmanlaajuisista uusiutuvan energian kehittäjistä, joka toimii 31 maassa ja on menestyksekkäästi tuonut yli 5,5 GW uusiutuvaa energiaa sähköverkkoon sekä hallinnoi yli 10 GW:n omaisuuserää.

Karhakkamaan tuulivoimapuiston kaava-alue sijaitsee Tornion kaupungissa, noin 32 kilometriä Tornion keskustasta pohjoiseen. Kaava-alue rajautuu pohjoisessa Ylitornion kunnanrajaan. Etäisyyttä Ylitornion keskusta on noin 17 kilometriä. Etäisyys Tervolan keskusta on noin 28 kilometriä ja Tervolan kunnanrajaan 12 kilometriä kaava-alueen rajasta. Etäisyys Keminmaan kunnanrajaan noin 21 kilometriä ja Pellon kunnanrajaan noin 27 kilometriä kaava-alueen rajasta. Kaava-alue sijaitsee lähimmillään noin 3,5 kilometrin etäisyydellä Tornionjoesta ja Ruotsin rajasta. Merenrannikolle matkaa on noin 40 kilometriä. (Kuva 3)

Kuva 3. Kaava-alueen rajaus.

Kaava-alue on metsätalousmaata, eikä alueelle sijoitu lainkaan peltoaloja. Kaava-alueen pohjoiskoillisosassa virtaa Martimojoki ja kaava-alueen eteläosaan sijoittuu kaksi pientä soiden ympäröimää järveä, Tapiojärvi ja Koijujärvi. Kaava-alueen itäosassa on Levjäjätkän turvetuotantoalue, josta osa on jo poistunut käytöstä. Levjäjätkän alueelle on toteutettu vuosina 2020–2022 kosteikko Sotka-hankkeessa. Hanke ei tarvitse vesilain mukaista lupaa, sillä uutta vesilain mukaista vesialuetta ei muodostu.

Kaava-alue on maastonmuodoiltaan melko loivapiirteistä ja sijoittuu korkeustasolle noin 60–120 metriä merenpinnan yläpuolella.

Kaava-alue rajautuu etelä- ja itäpuolella Palovaarantiehen. Lounaassa kaava-alue rajoittuu Kitkiäisvaaran tuulivoimapuistoon. Kaava-alueelle sijoittuu länsi-itä-suuntaisesti kulkeva 400 kV voimajohdotin.

Kaava-alueelle ei sijoitu luonnonvaraisia järviä tai lampia. Kaava-aluetta halkoo itä-länsisuuntaisesti Martimojoki, johon laskee useita pienempiä virtavesiä. Kaava-alue on metsäojitettua. Kaava-alueella ei sijaitse luokiteltuja pohjavesialueita. Lähin vedenhankinnassa oleva pohjavesialue, Palovaara (1285118B), sijaitsee noin 0,6 kilometrin etäisyydellä kaava-alueen kaakkoispuolella.

Lähin taajama-asutus sijaitsee Karungissa lähimmillään noin 9,7 kilometrin etäisyydellä kaava-alueelta etelään ja Ylitornion keskustassa lähimmillään noin 13,9 kilometrin etäisyydellä kaava-alueelta

luoteeseen. Ruotsin puolella lähimpiä taajamia ovat Ruotsin Karunki noin 12 kilometrin etäisyydellä kaava-alueesta etelään sekä Hietaniemi noin 11 kilometrin etäisyydellä kaava-alueesta luoteeseen.

Tuulivoimapuiston alueelle sijoittuu neljä tunnettua muinaisjäännettä.

Kaava-aluetta lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Eteläisen Tornionlaakson maisemat, sijaitsee lähimmillään noin 4,6 kilometrin etäisyydellä lähimmästä voimalasta. Lähin valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009) on Tornionjoen jokivarsiasutus lähimmillään 5,7 kilometrin etäisyydellä suunnitelluista voimaloista.

Tuulivoimapuiston ympäristössä on sekä Länsi-Lapin maakuntakaavan mukaisia maakunnallisesti arvokkaita maisema alueita (Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue tai kohde), että Etelä- ja Keski-Lapin kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet – valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventoinnin 2011–2013 mukaisia maisemakohteita. Lähimpänä sijaitseva Länsi-Lapin maakuntakaavan kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue tai kohde on Tornionjokilaakso noin 4,5 kilometrin etäisyydellä lähimmästä voimalasta.

Kaava-alueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei sijoitu Natura-alueita. Lähin Natura-alue, Hurujärvi – Iso-Mustajärvi, sijoittuu noin neljän kilometrin etäisyydelle lähimmästä voimalasta. Kaava-alueen koillisosiin sijoittuu yksityinen luonnonsuojelualue Riihiranta. Kaava-alueelle ei sijoitu luonnonsuojeluohjelmien kohteita. Lähin luonnonsuojeluohjelman alue on lintuvesiensuojeluohjelma Korttojärvi (LVO120282), joka sijaitsee aivan kaava-alueen kaakkoisrajan tuntumassa.

4.3 Hankkeen tausta ja tavoitteet

Tuulivoimapuiston yleiskaavoituksen tarkoituksena on mahdollistaa tuulivoimaloiden rakentaminen alueelle. Hankealueella ei ole tuulipuiston rakentamiseen mahdollistavaa kaavaa. Tuulipuiston rakentaminen edellyttää, että suunnittelualueelle laaditaan osayleiskaava, jolla on AKL 77 a §:n mukaiset oikeusvaikutukset. Osayleiskaavaa voidaan käyttää yleiskaavan mukaisen tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueella (tv-alueilla). Yleiskaavan hyväksyminen Tornion kaupunginvaltuusto.

Hankkeen edellyttämä kaavoitus sekä ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA) toteutetaan YVA-lain mahdollistamana **yhteismenettelyinä** (YVAL 5 §, 252/2017), jolloin hankkeen ympäristövaikutukset arvioidaan kaavoituksen yhteydessä (AKL 9 §).

Yleiskaavan suunnittelun tavoitteena on toteuttaa tuulivoimapuiston rakentaminen luonnonympäristön ominaispiirteet ja ympäristövaikutukset huomioon ottaen, sekä lieventää rakentamisesta mahdollisesti aiheutuvia haitallisia vaikutuksia. Lisäksi yleiskaavan tavoitteena on ottaa huomioon

muut aluetta koskevat maankäyttötarpeet sekä suunnitteluprosessin kuluessa muodostuvat tavoitteet.

TuuliWatti Oy on tehnyt Tornion kaupungille yleiskaavan laadinnasta aloitteen, jonka teknisten palvelujen lautakunta on hyväksynyt kokouksessaan 22.5.2019 §125 ja kaupunginhallitus kokouksessaan 3.6.2019 §196. Tornion kaupunginvaltuusto on 10.6.2019 § 68 päättänyt käynnistää Karhakkamaan tuulivoimapuiston yleiskaavamuutoksen käynnistämisen. Tornion Kaupunginhallitus on päättänyt § 255 2.9.2019 tehdä Tuuliwatti Oy:n kanssa sopimuksen Tornion yleiskaavamuutoksen käynnistämiseksi Karhakkamaan alueen osalta.

Kaavoitussopimus on siirretty Tuulivoltti Oy ja Exilion Tuulihankkeet Ky:n pyynnöstä Exilion tuulihankkeet Ky:lle 1.3.2021 (KH § 68). Exilion Tuulihankkeet Ky pyysi yhdessä Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky:n kanssa Tornion kaupungilta lupaa kaavoitussopimuksen siirtämiseksi Tornio Karhakkamaa Tuuli Ky:lle. Kaavoitussopimus on uudelleensiirretty Kaupunginhallituksen hyväksymänä 20.12.2022 (KH § 471).

Kaavoittaja on Tornion kaupunki. Kaavaa laatii FCG Rakennettu Ympäristö Oy ja kaavanlaatijana toimii FM, Heidi Lusenius (TEKN 25.02.2026 § 43).

Karhakkamaan tuulivoimapuiston osayleiskaava on laadittu alueidenkäyttölain 77 a §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena yleiskaavana. Yleiskaavaa voidaan käyttää yleiskaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueella (tv-alueet).

Valmisteluvaiheessa laadittiin kaksi osayleiskaavaluonnosta YVA-selostuksessa esitettyjen hankevaihtoehtojen pohjalta.

- **VE1:** Hankealueelle rakennetaan yhteensä 48 uutta tuulivoimalaa. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä.
- **VE2:** Hankealueelle rakennetaan 42 uutta tuulivoimalaa. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä.

Kaavaehdotus koostuu 46 voimalasta.

Tuulivoimapuisto koostuu tuulivoimalaitoksista perustuksineen, muuntamoista, sekä voimaloita yhdistävistä maakaapeleista ja teistä. Kaava-alueen sisäinen sähkönsiirto toteutetaan maakaapeleilla. Hankkeen sähkönsiirtoa varten rakennetaan uusi 400 kV sähköasema. Kaava-alueelta rakennetaan 400 kV voimajohto Louepalon sähköasemalle. **Osayleiskaavalla ei ratkaista kaava-alueen ulkopuolista sähkönsiirtoa.**

Valtaosa kaava-alueesta säilyy metsätalousalueena ja on merkitty kaavaan maa- ja metsätalousvaltaisena alueena M-1-merkinnällä ja EO/M-1 merkinnällä. Kaava-alueesta vain muutaman prosentin osuudelle osoitetaan rakentamista.

Kaavassa annetaan määräyksiä voimaloiden korkeuteen ja rakentamistapaan liittyen. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus saa olla enintään 300 metriä maanpinnasta.

Kaavassa on osoitettu muinaisjäännökset sm-merkinnällä ja arvokkaat harjualueet tai muut geologiset muodostumat ge-merkinnällä. Luonnon monimuotoisuuteen liittyvät alueet on esitetty kaavakartalla neljällä eri luo-merkinnällä. Lisäksi yksi yksityinen suojelualue on osoitettu merkinnällä S.

Tuulivoimaloiden sijoitussuunnittelu tehtiin osana hankesuunnittelua yleiskaavoituksen alkuvaiheessa (tv-alueet). Tuulivoimaloiden sijaintiin vaikuttavat luonnonolosuhteet, melu- ja varjostusanalyysit sekä voimalaitosvalmistajasta riippuvat voimaloiden väliset minimietäisyydet optimaalisen tuotannon varmistamiseksi. Tv-alueiden sisällä voimaloiden lopulliset sijainnit määritellään rakennuslupavaiheessa.

4.4 Suunnittelun tavoitteet

Suunnittelun lähtökohtina ovat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, ilmastopoliittiset tavoitteet sekä maakunnalliset tavoitteet, jotka sisältyvät maakunnallisiin suunnitelmiin. Näiden lisäksi yleiskaava toteuttaa paikallisia tavoitteita, jotka muotoutuvat Tornion kaupungin ja hankkeen tavoitteista.

Karhakkamaan tuulivoimahanke vahvistaa Suomen energiahuoltoa ja edistää Suomen energiaomavaraisuutta. Petteri Orpon hallitusohjelman (2023) tavoitteena on, että Suomen energiaomavaraisuutta vahvistetaan kestäväällä tavalla edistämällä puhtaan energian siirtymää. Lisäksi uusiutuvan energian osuutta energiantuotannossa kasvatetaan ja edistetään toimia, joiden avulla fossiilisista polttoaineista luovutaan sähkön ja lämmön tuotannossa viimeistään 2030-luvulla.

Hankkeen tavoitteena on tuottaa tuulivoimalla tuotettua sähköä valtakunnalliseen sähköverkkoon. Suunniteltujen tuulivoimaloiden kokonaisteho tulisi olemaan noin 276–460 MW.

Tuulivoimapuisto vaikuttaa toteutuessaan monin tavoin vaikutusalueensa työllisyyteen ja yritystoimintaan. Tuulivoimapuisto lisää työllisyyden kasvun ja yritystoiminnan lisääntymisen kautta kuntien kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöverotuloja.

Osayleiskaavalla ei ratkaista kaava-alueen ulkopuolista sähkönsiirtoa.

Osayleiskaavassa huomioidaan alueidenkäyttölain (132/1999) 39 §:n sisältö: yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa. Muilta osin korvauskykyisiä käsitellään kaavaprosessista erillisenä prosessina (Laki eräistä naapuruussuhteista 13.2.920/26).

Osayleiskaavassa ei ratkaista ympäristölupakysymyksiä. Ympäristölupa tarvitaan, jos tuulivoimalasta saattaa aiheutua naapuruussuhdelaisissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta. Lupa-asian käsittelee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

5 Suunnittelun lähtökohdat

5.1 Suunnittelualueen nykytila

Karhakkamaan tuulivoimapuiston kaava-alue sijaitsee Tornion kaupungissa, noin 32 kilometriä Tornion keskustasta pohjoiseen. Kaava-alue rajautuu pohjoisessa Ylitornion kunnanrajaan. Etäisyyttä Ylitornion keskustaan on noin 17 kilometriä. Etäisyys Tervolan keskustaan on noin 28 kilometriä ja Tervolan kunnanrajaan 12 kilometriä kaava-alueen rajasta. Etäisyys Keminmaan kunnanrajaan noin 21 kilometriä ja Pellon kunnanrajaan noin 27 kilometriä kaava-alueen rajasta. Kaava-alue sijaitsee lähimmillään noin 3,5 kilometrin etäisyydellä Tornionjoesta ja Ruotsin rajasta. Merenrannikolle matkaa on noin 40 kilometriä.

Kaava-alue rajautuu itäpuolella Palovaarantiehen. Lounaassa kaava-alue rajoittuu Kitkiäisvaaran tuulivoimapuistoon. Kaava-alueelle sijoittuu länsi-itä-suuntaisesti kulkeva 400 kV voimajohtolinja, ja kaava-alueen länsipuolelle sijoittuu 110 kV voimajohtolinja noin 2 kilometrin etäisyydelle lähimmästä voimalasta. Kaava-alueen länsipuolella sijaitsevaan rautatiehen etäisyyttä on noin 3,2 kilometriä ja Jokivarrentiehen noin 3,4 kilometriä.

Sähkönsiirtoreitti kaava-alueelta rakennettavalle Louepalon sähköasemalle sijoittuu Tornion kaupungin ja Tervolan kunnan alueelle. **Kaavoituksessa ei ratkaista suunnittelualueen ulkopuolista sähkönsiirtoa.**

Kaava-alue ja sähkönsiirtoreitti sijoittuvat Peräpohjolan vaara- ja jokiseudun alueelle, sen eteläräjälle. Seutu on Pohjanmaan ja Peräpohjolan aapasoiden vaihettumisvyöhykettä. Kaava-alue edustaa kasvillisuudeltaan keskiboreaalista vyöhykettä. Metsät ovat karuja, variksenmarja-puolukkatyyppin ja variksenmarja-mustikkatyyppin mäntyvaltaisia sekametsiä. Kaava-alueelle sijoittuu myös ojitettuja turvemaita ja kalliopaljastumia.

Kaava-alue on metsätalousmaata, eikä alueelle sijoitu lainkaan peltoaloja. Kaava-alueen pohjoiskoillisosassa virtaa Martimojoki ja kaava-alueen eteläosaa sijoittuu kaksi pientä soiden ympäröimää järveä. Kaava-alueen itäosassa on turvetuotantoalue, josta osa on jo poistunut käytöstä.

Torniossa oli vuoden 2024 lopussa 20 959 asukasta. Kaava-alueen ympäristössä asutus on keskittynyt pääasiassa Tornionjoen varteen.

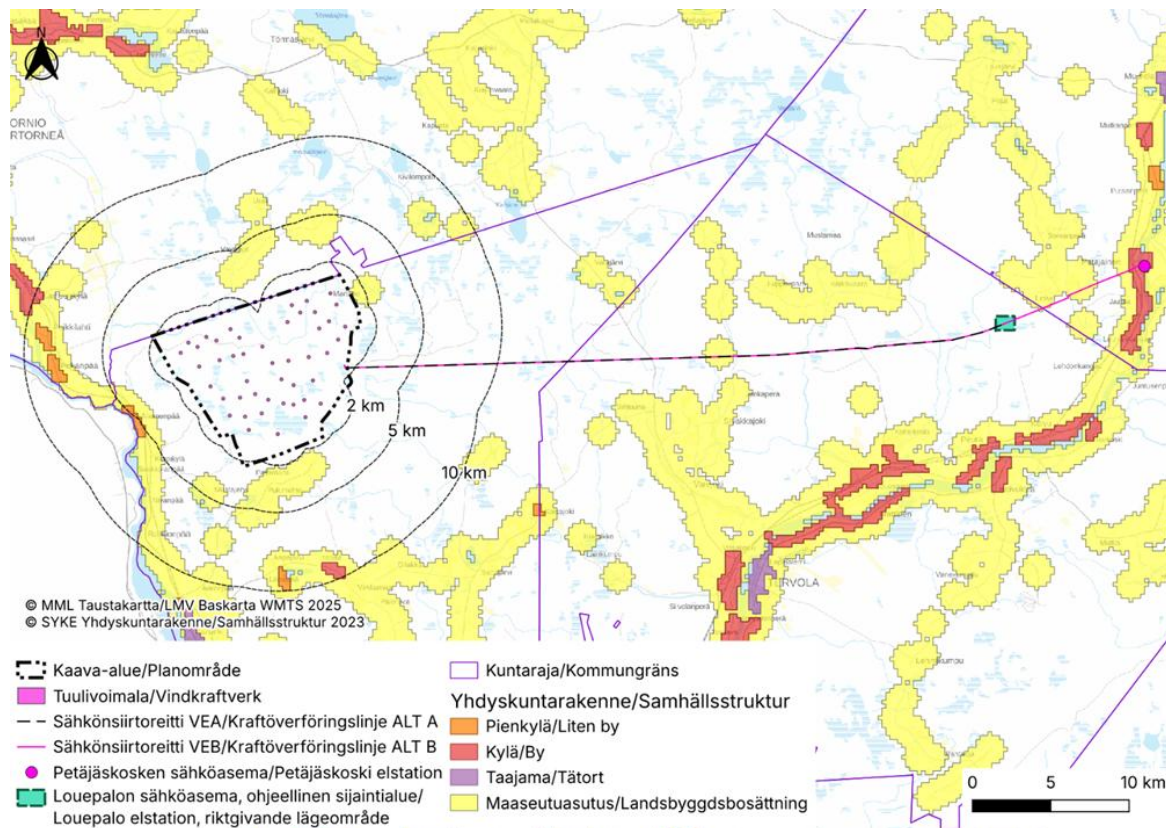
Kaava-alue ja sen lähiympäristö on metsätalousaluetta ja maaseutua. Kaava-alueella tai sen lähiympäristössä ei sijaitse laajoja peltoaukeita, vaan pellot ovat keskittyneet Tornionjokivarteen ja suurimpien teiden varsille. Lähin taajama-asutus sijaitsee Karungissa lähimmillään noin 10 kilometrin etäisyydellä kaava-alueelta etelään ja Ylitornion keskustassa noin 15 kilometrin etäisyydellä kaava-alueelta luoteeseen. Ruotsin puolella lähimpiä taajamia ovat Karunki noin 12 kilometrin etäisyydellä

kaava-alueesta etelään sekä Hietaniemi noin 11 kilometrin etäisyydellä kaava-alueesta luoteeseen. (Kuva 4)

Kyläasutus on keskittynyt Tornionjoen peltoalueiden reunamille ja teiden varsille. Alle 10 kilometrin etäisyydellä kaava-alueesta sijaitsee kaksi kyläasutuskeskittymää Kainuunkylä noin 7,3 km päässä luoteessa Ylitornion alueella ja Itäpää noin 7,8 km päässä etelässä Tornion alueella. Lähimpänä kaava-aluetta sijaitsevia pienkyliä ovat Ylitornion puolelle sijoittuvat Pekanpää (5,9 km), Poikkilahti (6,2 km) ja Tornion puolella sijaitsevat Niemenpää (3,5 km) ja Länsipää (6,7 km). Asutusta on eniten kaava-alueen länsipuolella. Ruotsissa lähin kyläasutus sijaitsee Korpikylässä noin 4 kilometrin etäisyydellä kaava-alueesta. Muita lähialueella sijaitsevia kyläkeskittymiä Ruotsin puolella ovat Vitsaniemi, Potila ja Päckilä. (Kuva 4)

Ruotsin puolella lähin asutus sijoittuu Tornionjoen varrelle Korpikylään. Myös Ruotsin puolella asutus ja loma-asutus on keskittynyt jokilaaksoon.

Suomen alueella alle viiden kilometrin etäisyydelle suunnitelluista voimaloista sijoittuu yhteensä 66 asuinrakennusta ja 29 lomarakennusta. Alle 10 kilometrin etäisyydellä kaavaehdotusvaiheen suunnitelluista tuulivoimaloista sijoittuu Suomen alueelle yhteensä 234 asuinrakennusta ja 306 lomarakennusta.

Kuva 4. Yhdyskuntarakenne suunnittelualan läheisyydessä.

Kaava-alue tulee säilymään pääosin metsätalouskäytössä ja muiden metsätalousalueiden tavoin kaava-aluetta voidaan käyttää ulkoiluun, marjastukseen, sienestykseen ja luonnon tarkkailuun jokaisenoikeudella. Osayleiskaava ei estä jokaisenoikeuteen perustuvia käyttömuotoja, jotka alueen pääkäytön mukaan ovat mahdollisia. Tuulivoimapuiston aluetta ei aidata

5.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ovat osa alueidenkäyttölain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Alueidenkäyttölain 24 §:n mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa. Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Päätöksellä valtioneuvosto korvaa valtioneuvoston vuonna 2000 tekemän ja 2008 tarkistaman päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Valtioneuvoston päätös on tullut voimaan 1.4.2018.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat yhdyskuntarakennetta, liikkumista, elinympäristön laatua, luonto- ja kulttuuriperintöä sekä luonnonvarojen käyttöä ja energiahuoltoa.

Hanketta koskevat seuraavat voimassa olevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet:

Toimivat yhteiskunnat ja kestävä liikkuminen

Edistetään koko maan monikeskuksista, verkottuvaa ja hyviin yhteyksiin perustuvaa aluerakennetta, ja tuetaan eri alueiden elinvoimaa ja vahvuuksien hyödyntämistä. Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.

Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Suurilla kaupunkiseuduilla vahvistetaan yhdyskuntarakenteen eheyttä.

Terveellinen ja turvallinen ympäristö

Varaudutaan sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Uusi rakentaminen sijoitetaan tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskien hallinta varmistetaan muutoin.

Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.

Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden tarpeet, erityisesti maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeet ja turvataan niille riittävät alueelliset kehittämisedellytykset ja toimintamahdollisuudet.

Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.

Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä.

Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.

Luodaan edellytykset bio- ja kiertotaloudelle sekä edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden sekä saamelaiskulttuurin ja -elinkeinojen kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.

Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Varaudutaan uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin. Tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.

Turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

5.3 Maakuntakaava

5.3.1 Länsi-Lapin maakuntakaava

Maakuntakaavan merkinnät ja tavoitteet yleiskaava-alueella

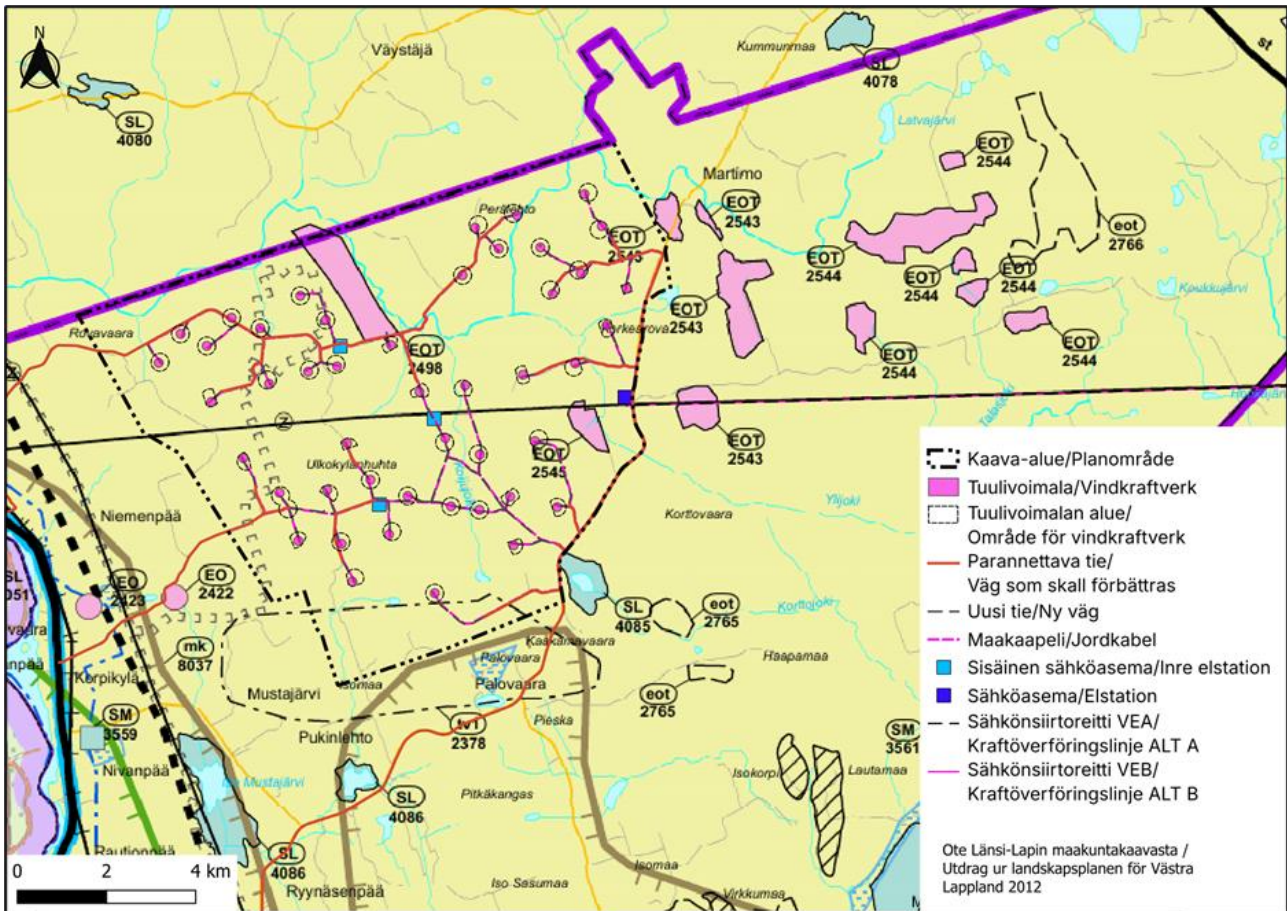
Tornion kaupungin alueella on voimassa Länsi-Lapin maakuntakaava, joka on hyväksytty Lapin maakuntavaltuustossa 26.11.2012, vahvistettu ympäristöministeriössä 19.2.2014 ja tullut lainvoimaiseksi Korkeimman hallinto-oikeuden 11.9.2015 tekemällä päätöksellä. Länsi-Lapin maakuntakaava kumoaa alueella aiemmin voimassa olleen Länsi-Lapin seutukaavan. Maakuntakaavassa on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti osoitettu tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet rannikko- ja merialueiden lisäksi myös sisämaa-alueilla. Länsi-Lapin maakuntakaavaa varten on laadittu erillinen Lapin eteläisten osien tuulivoimaselvitys.

Ympäristöministeriö jätti maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n vastaisena vahvistamatta Länsi-Lapin maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueiksi osoitetut alueet tv 2385 Onkalo, tv 2386 Uusikangas-Mustaniemi, tv 2390 Reväsvaara ja tv 2391 Isottimuvaara sekä tuulivoimatuotannon suunnitteluun soveltuvan alueen tv1 2380 Viisavaara. Ympäristöministeriön päätöksen perustelun mukaan maakuntakaavan tuulivoimaloiden aluetta ja tuulivoimaloiden suunnitteluun soveltuvaa aluetta koskevissa kaavamääräyksissä ei ole huomioitu valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden maisema-arvojen säilymistä yksityiskohtaisempaa suunnittelua ohjaavilla määräyksillä. Ympäristöministeriö jätti myös vahvistamatta riittämättömien selvitysten (MRL 9 §) vuoksi Länsi-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa osoitetut merituulivoima-alueet. Merialueelle jää voimaan vanha vuonna 2004 vahvistettu Lapin meri- ja rannikkoalueen tuulivoimamaakuntakaava.

Karhakkamaan tuulivoimapuiston kaava-alue on maakuntakaavassa osoitettu pääosin maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Kaava-alueen eteläosa on osoitettu tuulivoimatuotannon suunnitteluun soveltuvaksi alueeksi (tv1 2378). Kaava-alueella on myös kaksi turpeenottoalueeksi (EOT Jokivuoma EOT 2498 ja Levjäjätkä EOT 2545) osoitettua aluetta. Kaava-alueen kautta kulkee voimajohto itä-länsisuuntaisesti.

Kaava-alue rajautuu kaakossa maakuntakaavassa osoitettuun luonnonsuojelualueeseen (SL 4085). Kaava-alueen etelä- ja länsipuolelle on osoitettu maaseudun kehittämisen kohdealue Liakka – Kainuunkylä (mk 8037). Kaava-alueesta lounaaseen sijoittuu matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistykseen kehittämisen kohdealue Kukkolankoski - Matkakoski (mv 8414). Kaava-alue rajautuu pohjoisessa kuntarajan kanssa yhtenevästi kulkevaan poronhoitoalueen rajaan.

Kaava-alueen länsipuolelle sijoittuu maakuntakaavassa osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue, valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Tornionjokilaakso (ma 6098) lähimmillään noin 2,9 kilometrin etäisyydelle kaava-alueen rajasta.

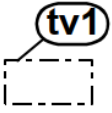

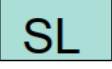
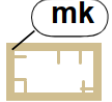

Kuva 5. Ote Länsi-Lapin maakuntakaavasta.

Karhakkamaan tuulivoimapuiston vaikutusalueetta koskevat Länsi-Lapin maakuntakaavamääräykset:

Taulukko 1. Karhakkamaan tuulivoimapuiston vaikutusalueetta koskevat Länsi-Lapin maakuntakaavamääräykset:

<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: 40px; margin: 0 auto;">M</div>	<p>MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE</p> <p>Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta myös muihin tarkoituksiin.</p>
--	---

	<p>TUULIVOIMATUOTANNON SUUNNITTELUUN SOVELTUVA ALUE</p> <p>Tuulivoimalat tulee sijoittaa keskitetysti usean tuulivoimalan muodostamiin ryhmiin ja niin lähelle toisiaan kuin energiatuotannon taloudellisuus huomioiden on mahdollista.</p> <p>Suunnittelumääräys:</p> <p>”Tuulivoimalat tulee sijoittaa keskitetysti usean tuulivoimalan muodostamiin ryhmiin ja niin lähelle toisiaan kuin energiatuotannon taloudellisuus huomioiden on mahdollista. Poronhoitoalueella alueen käyttöä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon alueen poronhoidon edellytykset.” Suunnittelualueelle on osoitettu Palovaara-Kaakamavaara-Korkkovaara (tv-1 2378).</p>
	<p>TURPEENOTTOALUE</p> <p>Merkinnällä osoitetaan turvetuotantoalueita.</p> <p>Suunnittelumääräys:</p> <p>”Turvetuotantoalueen jälkikäyttöä suunniteltaessa poronhoitoalueella tulee pyrkiä turvaamaan alueen poronhoidon edellytykset.”</p> <p>Suunnittelualueelle sijoittuvat seuraavat turvetuotantoalueet (Läsi-Lapin maakuntakaavaselostus s. 146).</p> <p>Jokivuoma (EOT 2498) Leväjänkkä (EOT 2545)</p>
	<p>TURVETUOTANNON SUUNNITTELUUN SOVELTUVA ALUE (EOT)</p> <p>Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla on tutkittuja turvevaroja.</p> <p>Suunnittelumääräys:</p> <p>”Turpeenottoalueiksi voidaan ottaa jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita tai käytöstä poistettuja suopeltoja. Soiden luonnontilaiset tai luonnontilaisten kaltaiset osat tulee jättää tuotannon ulkopuolella. Turvetuotantoalueiden käyttöönoton suunnittelussa ja ajoittamisessa on otettava huomioon tuotantoalueiden yhteisvaikutus vesistöihin ja pohjavesiin. Turvetuotantoa suunniteltaessa on otettava huomioon toiminnan vaikutukset alapuolisen vesistön tilaan ja pohjavesiin sekä pyrittävä lieventämään haitallisia vaikutuksia.</p> <p>Turvetuotantoalueen jälkikäyttöä suunniteltaessa poronhoitoalueella tulee turvata alueen poronhoidon edellytykset.”</p>
	<p>VOIMAJOHTO</p>
	<p>MOOTTORIKELKKAILUREITTI</p>

	<p>LUONNONSUOJELUALUE / -KOHDE</p> <p>Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita tai kohteita.</p>
	<p>MAASEUDUN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE</p> <p>Merkinnällä osoitetaan maaseutuvyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista.</p> <p>Suunnittelumääräys:</p> <p>”Alueella tulee säilyttää ja kehittää monipuolisesti maaseudun elinkeinoja, palveluja, asutusta ja kulttuuriympäristöä. Pysyvän asutuksen sijoittumista tulee edistää olemassa olevaa rakennetta täydentäen.”</p>
	<p>MATKAILUN VETOVOIMA-ALUE, MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN KEHITTÄMISEN KOHDEALUE</p> <p>Merkinnällä osoitetaan matkailun ja virkistykseen vyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista.</p> <p>Suunnittelumääräys:</p> <p>”Aluetta tulee kehittää matkailupalvelukohteiden, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla. Kulttuuriperintö-, maisema- ja luontoarvoja tulee vaalia matkailun vetovoimatekijöinä.”</p>
	<p>PORONHOITOALUEEN RAJA</p> <p>Merkinnällä osoitetaan poronhoitoalueen rajan sijainti Lapissa.</p>
	<p>KULTTUURIYMPÄRISTÖN TAI MAISEMAN VAALIMISEN KANNALTA TÄRKEÄ ALUE/KOHDE</p> <p>Alueen suunnittelussa on turvattava merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen.</p> <p>ma 6098 Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Tornionjokilaakso</p>
	<p>Koko maakuntakaava-alueita koskevat kaavamääräykset:</p> <p><i>Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaat luonnonympäristöt, arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristönlaatuun.</i></p> <p><i>Hyville, yhtenäisille tai maisemallisesti tärkeille pelloille ei tule suunnitella sijoitettavaksi muuta kuin maa- ja metsätalouteen liittyvää rakentamista, ellei niitä ole yksityiskohtaisemmassa kaavassa osoitettu rakentamiseen sopiviksi.</i></p> <p><i>Tuulivoimalat tulee sijoittaa keskitetysti usean tuulivoimalan muodostamiin ryhmiin. Kunnan kaavoituksessa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon tuulivoiman</i></p>

<p><i>rakentamisen vaikutukset maisemaan, asutukseen, loma-asutukseen, linnustoon ja muuhun eläimistöön, luontoon ja kulttuuriperintöön sekä lievennettävä haitallisia vaikutuksia.</i></p> <p><i>Tuulivoimaloita ja muita korkeita rakenteita suunniteltaessa on otettava huomioon lentoesteiden korkeusrajoitukset.</i></p> <p><i>Kunnan kaavoituksessa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on selvitettävä ja otettava huomioon tuulivoimaloiden vaikutukset ilmavalvonta tutkiin ja puolustusvoimien radioyhteyksiin sekä pyydettävä Puolustusvoimien lausunto asiasta.</i></p>

5.3.2 Vireillä olevat maakuntakaavat

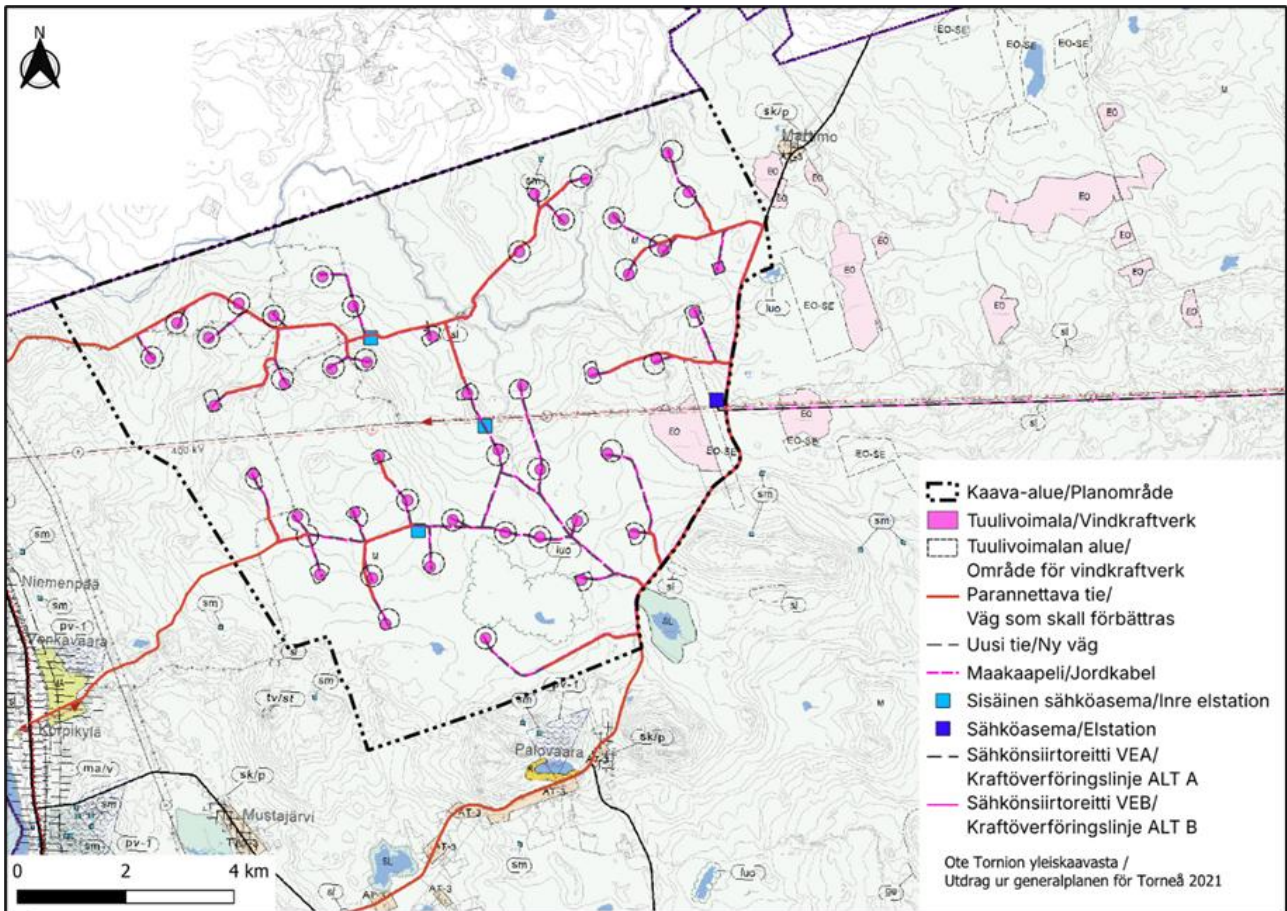
Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemmaakuntakaava 2050 on kuulutettu vireille 24.1.2025.

Vaihemmaakuntakaavan tavoitteena on päivittää geopoliittisen tilanteen vuoksi voimassa olevia maakuntakaavoja ja vastata maankäytön suunnittelun osalta toimintaympäristön muutoksiin erityisesti liikennejärjestelmän ja turvallisuuden osalta. Keskeisenä tavoitteena on myös yhtenäistää seudullisten maakuntakaavojen suunnittelumääräyksiä. Tavoitteena vaihemmaakuntakaavassa on osoittaa Lapin liikennestrategian 2050 mukaisesti liikennejärjestelmää koskeva kehittämistavoitteet sekä huomioida puolustusvoimien maankäytölliset tarpeet.

Lisäksi tavoitteena on osoittaa keskeiset isot teollisuus- tai varastorakennusten alueet. Vaihemmaakuntakaavan laadinnassa huomioidaan valtioneuvoston päätökset koskien kulttuuriympäristöä, maisema-alueita ja arkeologisia kohteita. Tavoitteena on myös selvittää laaja-alaisen M-alkuisten aluevarausten toimivuutta tässä toimintaympäristössä. Vaihemmaakuntakaavassa voidaan osoittaa myös muita kaavamenettelyn aikana esille tulleita tarpeita.

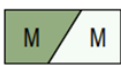

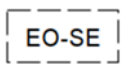
5.4 Yleiskaavat

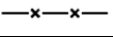
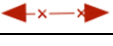

Kaava-alueella on voimassa **Tornion yleiskaava 2021**, joka on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 14.12.2009 (103 §). Yleiskaava on saanut lainvoiman 16.12.2010. Karhakkamaan tuulivoimapuiston osayleiskaava kumoaa alueellaan Tornion yleiskaavan 2021 lainvoiman saatuaan.

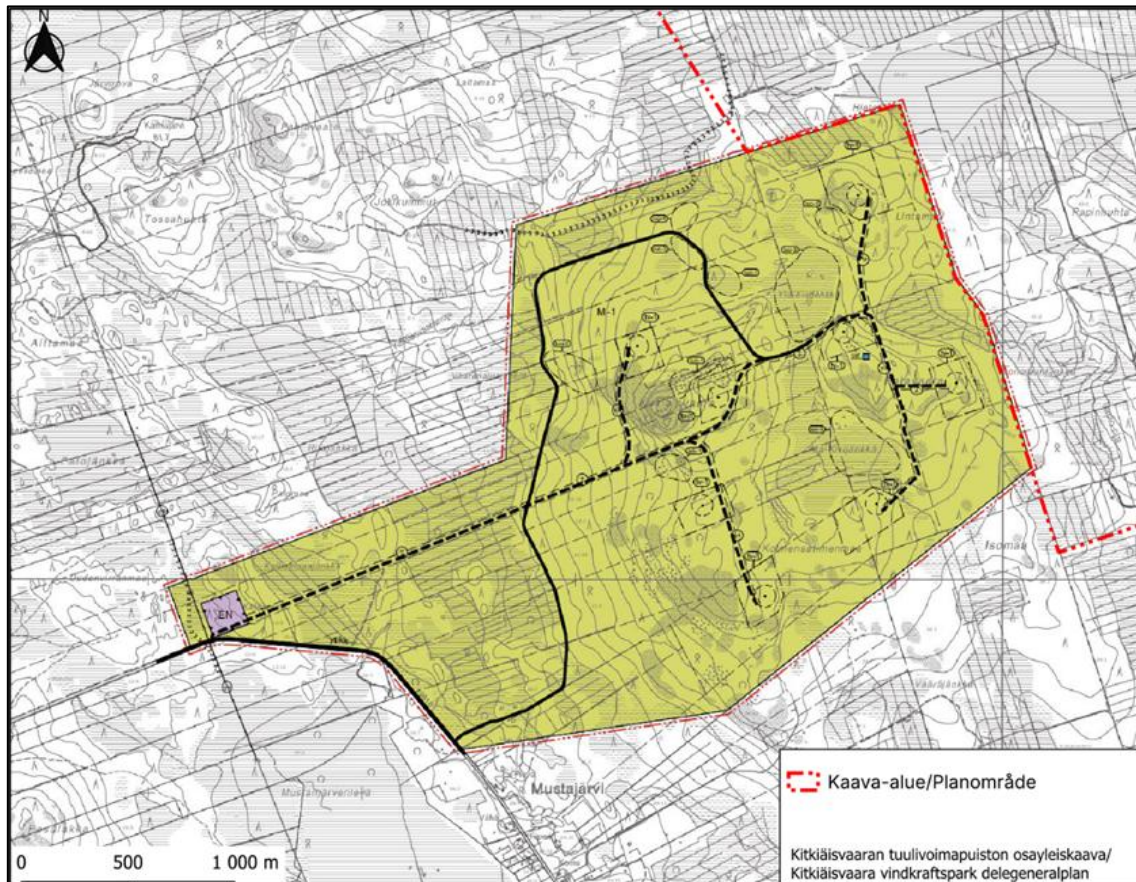
Kuva 6. Kuvaote Tornion yleiskaavasta 2021, jonka päälle on havainnollistettu suunniteltu Karhakamaan tuulivoimapaisto.

Suunnittelualueella on voimassa seuraavat Tornion yleiskaavan merkinnät ja määräykset:

	<p>MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE</p> <p>Haluamme että alueita käytetään pääasiassa maa- ja metsätaloustuotantoon. Siksi määräämme, että alueella sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä sekä haja-asutusluonteinen asuntorakentaminen. Rakennuspaikan tulee olla pinta-alaltaan vähintään hehtaari. Peltoalueelle on sallittua vain maatalouteen liittyvä rakentaminen. Uudisrakentaminen tulee sijoittaa aukeilla alueilla jo olevien tilakeskusten yhteyteen tai pellon vaihtumisyvyöhykkeeseen.</p>
	<p>MAA-AINESTENOTTOALUE</p> <p>Karungin fylliittilouhos, Kalkkimaan louhokset, Kehäkankaan louhosalueet, turvetuotantoalueet, soranottoalueet, Laivakangas</p>
	<p>SELVITYSALUE MAA-AINESTEN OTOLLE</p> <p>Alue, jota tutkitaan mahdollisena maa-ainesten ottoalueena. Muutokset ympäröivään maankäyttöön tutkitaan tarkempien selvitysten yhteydessä.</p>

	<p>LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KANNALTA ERITYISEN TÄRKEÄ ALUE</p> <p>Metsälain mukaiset, erityiset elinympäristöt tarkennusalueilla, linnuston kannalta arvokkaat alueet ja muut luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet.</p> <p>Aluetta koskevat suunnitelmat ja toimet on toteutettava siten, etteivät ne haittaa näiden alueiden luontoarvoja kohtuuttomasti.</p>
	<p>LUONNONSUOJELUALUE</p> <p>Luonnonsuojelulain nojalla perustettu tai perustettavaksi tarkoitettu luonnonsuojelualue.</p> <p>Siksi määräämme MRL 41.2 §:n nojalla, että alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja.</p>
	NYKYINEN VOIMAJOHTO 110 kV, 220 kV, 400 kV
	VOIMAJOHDON YHTEYSTARVE
	MOOTTORIKELKKAREITTI
	MOOTTORIKELKKAREITIN YHTEYSTARVE
	<p>SUOJELTUIJEN TAI SILMÄLLÄPIDETTÄVIEN KASVIEN TAI ELÄINTEN ESIINTYMÄALUE</p> <p>Suojellun, uhanalaisen tai silmälläpidettävän lajin esiintymäalue. Määräämme MRL 41.2 §:n nojalla, että esiintymäalueen ympäristö on säilytettävä tai ylläpidettävä lajille suotuisana.</p>
	<p>SUOJELTAVA MUINAISJÄÄNNÖS</p> <p>Alueella sijaitsee muinaismuistolain (295/63) nojalla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännöskohde tai alue. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty.</p> <p>Aluetta koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on neuvoteltava museoviraston kanssa. Kohdet on luetteloitu yleiskaavaselostuksen liitteessä.</p>

Kaava-alue rajautuu lounaassa **Kitkiäisvaaran tuulivoimapuiston osayleiskaavaan**, joka on hyväksytty Tornion kaupunginvaltuustossa 29.10.2012 § 72. Karhakkamaan alue rajautuu Kitkiäisvaaran osayleiskaavassa osoitettuun maa- ja metsätalousalueeseen. (Kuva 7)

Kuva 7. Kitkiäisvaaran tuulivoimapuiston osayleiskaava.

Toiseksi lähin tuulivoimapuistoa koskeva kaava on **Reväsvaaran tuulivoimapuiston osayleiskaava**, joka sijaitsee noin 8,5 kilometrin etäisyydellä kaava-alueen rajasta, Ylitornion kunnan puolella. Ylitornion kunnanvaltuusto hyväksyi Reväsvaaran osayleiskaavan 3.6.2024 § 31. (Kuva 8)

**YLITORNION KUNTA
REVÄSVAARAN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVA
27.3.2024**

Osayleiskaavanmerkit ja -määräykset

- EDIM-1** **Maa-ainesten ottoalue / maa- ja metsätalousovaltainen alue.**
Käytävien jäljessä oleva merkintä osoittaa alueen käyttökäytökseen maa-ainesten ottamiseen päätyttyä.
- M-1** **Maa- ja metsätalousovaltainen alue.**
Alue on varattu pääasiassa maa- ja metsätaloutta varten. Alueella sallitaan maa- ja metsätalouden harjoittamiseen liittyvä rakentaminen. Alueella saa rakentaa porttialueiden liittyvää rakentamista. Alueella saa sijoittaa tuulivoimaloita näille enklaveille alueelle sekä näitä varten huolto- ja kokoonpano- ja tukitoimien alueille sekä laajaa verkostoa. Tuulivoimaloiden väliset sähkö- ja kaapelitokasapelit tulee toteuttaa maanalaista johtona ja pääsääntöisesti huoltoajon yhteydessä.
- OHV** **Ohjeellinen sähköasema.**
Alueella saa rakentaa sähköasemankäytön sekä tuulivoimaloita varten tarvittava huoltorakennuksia, joiden yhteenasettu kerrosala saa olla enintään 600 neliötä.
- Muinaismuistokohde.**
Muinaismuistolailla (295/1963) suojeltua kirkko- tai muinaisjäännös. Kohde on käynnissä, pitkäaikainen, muuttamaton, vähäpäästöinen, postauttamien ja muu siihen kappamien on kielletty. Kohdetta koskeva suunnitelmista on pyydyttävä alueellisen vastuumuotoon (Tornio-alueen museon) lupaan.
- Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.**
Alueella sijaitsee mahdollinen metsäinen 10 5:n mukainen erityisen arvokas elinympäristö jolla vesistöä 2 luvun 11 §:n mukainen suojele vuosi- tai kaksivuotinen. Alueella käytettävissä suunnitelmassa ja toteutuksessa on turvattava luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden elinympäristöjen, eläin- ja kasvielinympäristöjen ja luontokohteiden säilyttämiseksi.
- Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.**
Alueella sijaitsee ranta-alueen, uunaruunun kasvillisuus- ja elinympäristö. Alueella ei saa suorittaa sellaisia toimenpiteitä, jotka saattavat vaikuttaa alueen suojeleminen.
- Tärkeä pohjavesialue.**
Merkinnällä on osoitettu vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä pitävässä tai maaveloitetuissa on suoraan riippuvainen (Reväsvaara, luokka IE) sekä vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue (Hutaperi, luokka I).
Alueella tulee kiinnittää erityistä huomiota pohjavesien suojeleminen. Alueella rakentamista ja muuta maankäyttöä saattavat rajoittaa ympäristönsuojelun pohjaveden pilaamistoito sekä vesien saastokset hankkeiden luonnonolosuhteista. Alueella ei saa sijoittaa laitteita tai toimintoja, jotka käsitellään tai varastoidaan pohjavedelle vaarallisia aineita. Alueella on kielletty pohjaveden kannalta haitallisten kemikaalien ja jätteen kaivo- tai varastointien käyttöä ja varastointia. Ohjeelliset on sijoitettava rakennusten seinästä tai suojalattaseen, jonka tilavuus vastaa vähintään varastoitavan öljyn enimmäismäärää. Jätteenvientiin myymälänsä maaperään on kielletty. Rakentaminen, ajukset ja maankäyttö on tehtävä siten, ettei aiheudu pohjaveden saastumista tai pyydyttävä maaperän pohjaveden korkeuden. Rakentamisen seurauksena ei saa aiheuttaa haitallista pohjaveden purkautumista.
- Tuulivoimaloiden alue.**
Yksittäisen tuulivoimalan enimmäiskorkeus saa olla enintään 230 metriä maanpinnasta. Tuulivoimalan kaikkien rakenteiden on sijoitettava kokonaan alueen sisäpuolelle. Alueella saa sijoittaa tuulivoimaloiden vaatimien rakennuskohteiden.
- Ohjeellinen tuulivoimalan sijainti.**
Tuulivoimaloiden lopulliset koordinaatit tulee toimittaa Pääesikunnan operatiiviselle osastolle.
- Tuulivoimalan numero.**
- Yhdytse.**
- Muu tie.**
- Ohjeellinen tielinjaus.**
- Voimajohto.**
- Ulkokulurelin yhteystarve.**
Tarvittavissa ulkokulurelin perustamiseksi on laadittava ja vahvistettava ulkokulurelin suunnitelma sekä poistava paikalla ulkokulurelin toteutus (ulkokulusi 2 §).
- Kaava-alueen raja.**

Yleisää

Tämä osayleiskaava on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n tarkoittamana osayleiskaavana. Osayleiskaava voidaan käyttää kaavan mukaisen tuulivoimaloiden rakennusluvien myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueille (tuulivoimala- ja niiden vaatimien rakennuskohteiden).

Yleislaissa on esitetty tuulivoimaloiden alueille voidaan sijoittaa enintään yhteensä 12 tuulivoimalaa ja niiden vaatimien rakennuskohteiden.

Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on otettava huomioon valtiotason voimaantulleet asetukset (7/14/2010) tuulivoimaloiden ulkomuotoon ohjeistusta ja vakioida ja terveystieteellisen asuinmääräyksen (545/2015) melun toimenpiderajasta.

Kullekin tuulivoimaloiden välisellä alueella ei saa estää alustamista.

Alueen käyttöä suunniteltaessa ja toteutettaessa tulee ottaa huomioon luonnonvarojen tuulivoimaksi.

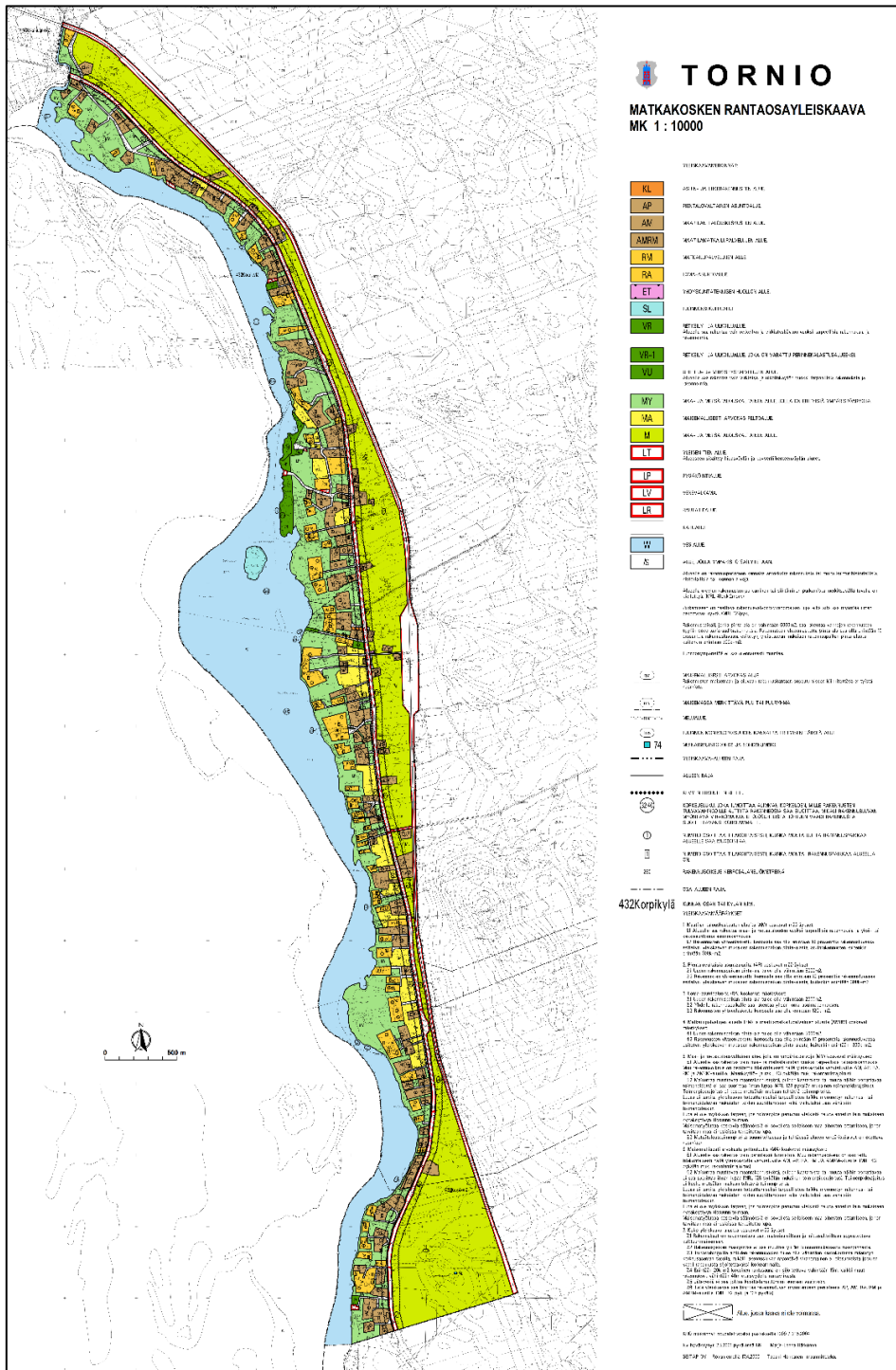
Tuulivoimalan huolto- ja rakentamiseksi sekä maakaapelin sijoittamista mahdollistavien mukana kanta- ja maankäytävien.

Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on turvattava porttialueiden toiminta- ja kehittämisvaatimukset.

YLITORNION KUNTA REVÄSVAARAN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVA			
Kaavaluonnos	29.4.2021	Mittakaava	1:15 000 (A2)
Luonnos nähtävillä	27.5.-9.7.2021	Tasokoordinaatisto	ETRS-TM35FIN
Kaavahinditus	14.6.2022	Pohjakaarta	© Maanmittauslaitos 2021
Ehdotus nähtävillä	28.6.-1.9.2023		
Kunnanhallitus	27.3.2024		
Kunnanvaltuusto	15.4.2024		
Hanna Lintupuro Vt. kunnanjohtaja		Jarmo Jaako Tekninen johtaja	

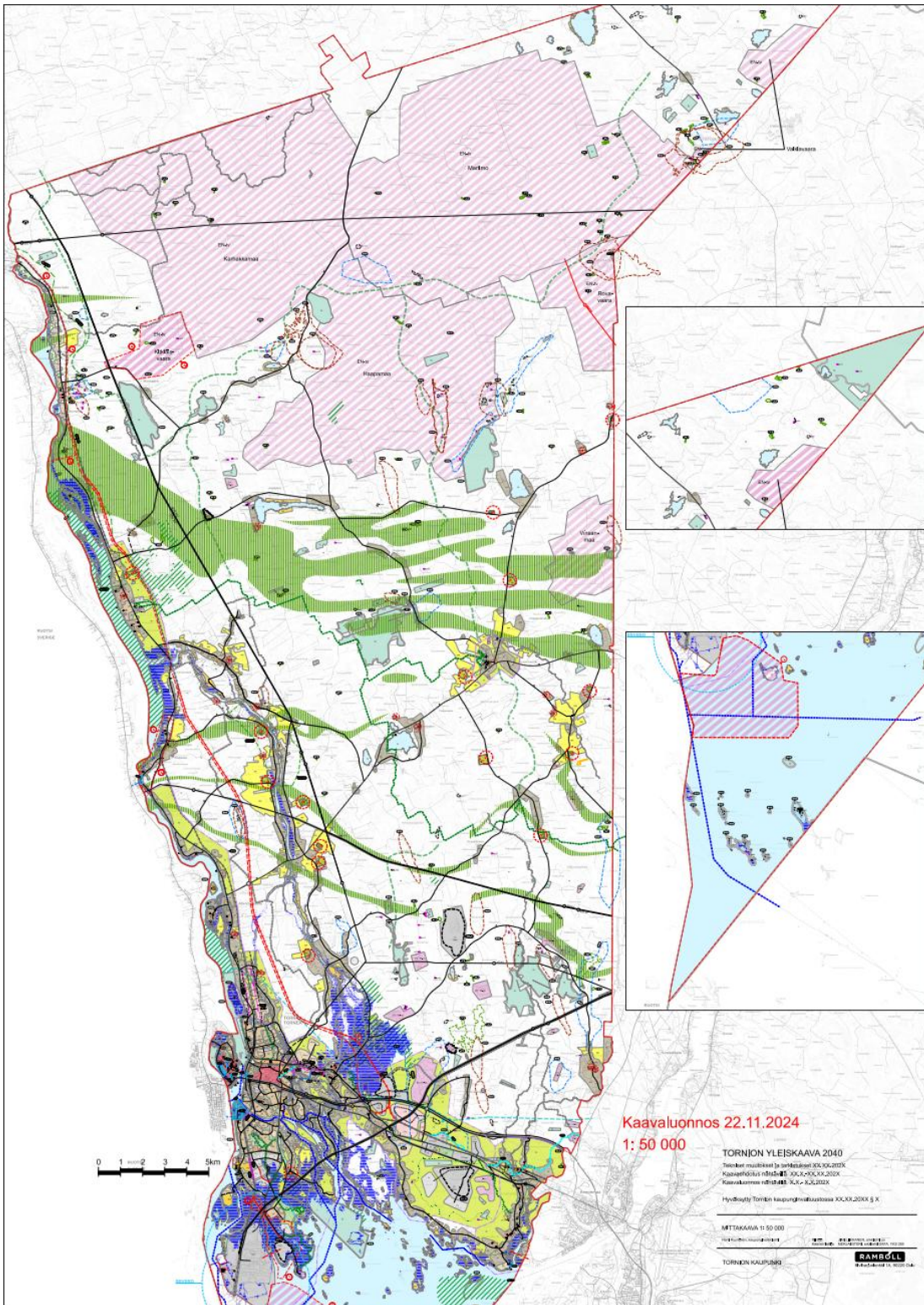
Kuva 8. Reväsvaaran tuulivoimaosayleiskaava.

Matkakosken rantaosayleiskaava sijaitsee lähimmillään noin 3,5 kilometrin etäisyydellä tuulivoimapiiristä ja noin 5 kilometrin etäisyydellä suunnitelluista voimaloista. Rantaosayleiskaava on hyväksytty 2001 ja se on saanut lainvoiman 2004. (Kuva 9)

Kuva 9. Matkakosken rantaosayleiskaava.

Ylitornion kunnanvaltuusto on hyväksynyt 22.6.2020 § 13 Tornionjoen osayleiskaavan, joka sijoituu lähimmillään noin 4 kilometrin etäisyydelle tuulivoimapuistosta ja noin 5,5 kilometrin etäisyydelle lähimmistä suunnitelluista voimaloista. (Kuva 10)

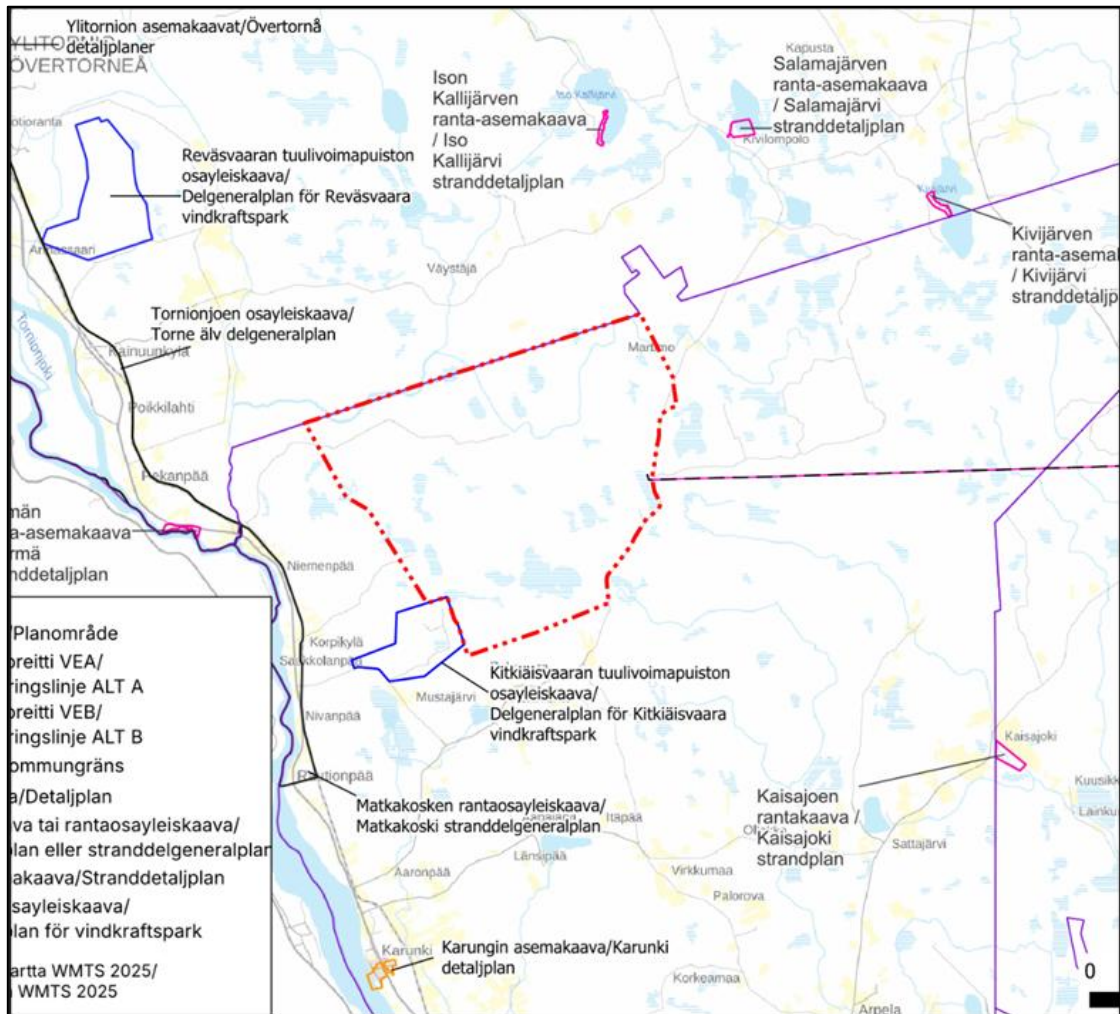

Kuva 11 Tornion yleiskaava 2040 kaavaluonnos.

5.5 Asemakaavat

Kaava-alueella ja sähkönsiirtoreitin alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa. Lähimmät asemakaavoitetut alueet ovat:

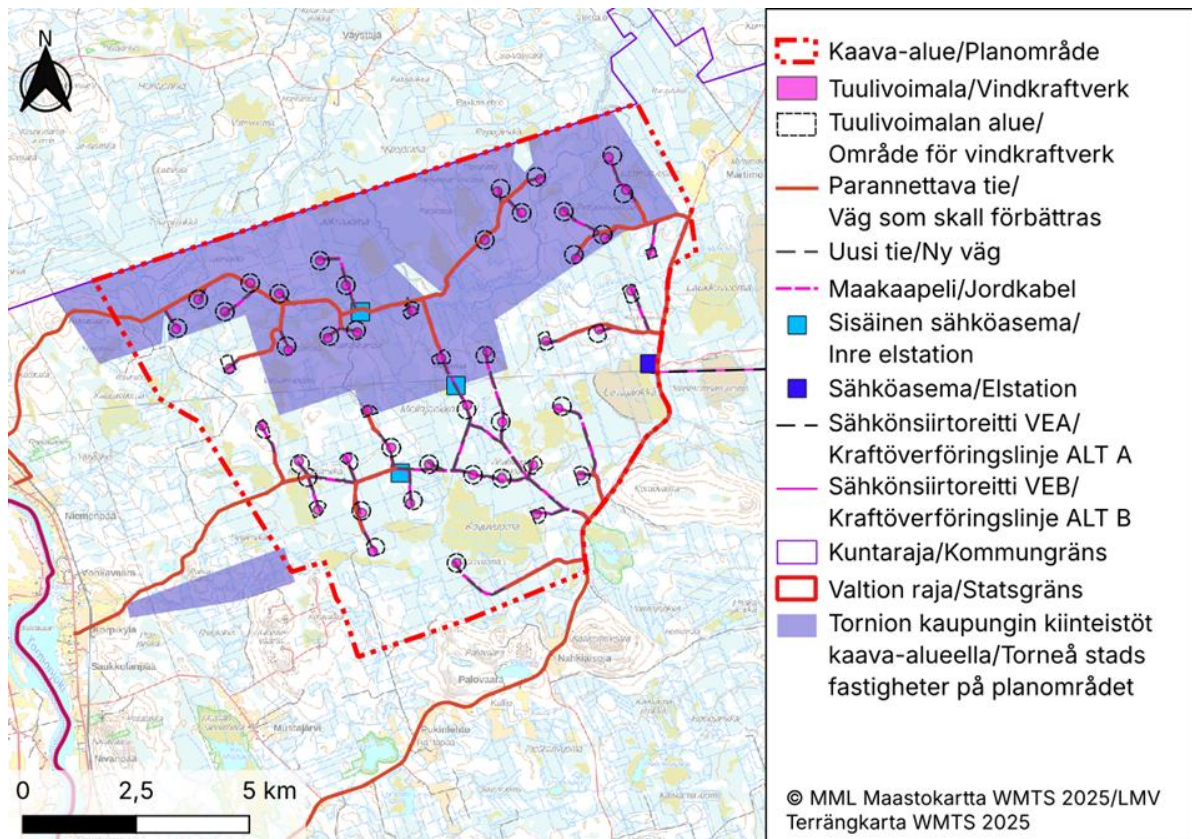
- **Törmän ranta-asetakaava** sijoittuu Tornionjoen osayleiskaavan alueelle, lähimmillään noin 5,2 kilometrin etäisyydelle kaava-alueen rajasta.
- **Ison Kallijärven ranta-asetakaava** sijaitsee kaava-alueen pohjoispuolella, lähimmillään noin 6,3 kilometrin etäisyydellä kaava-alueesta.
- **Kivijärven ranta-asetakaava** sijaitsee kaava-alueen kaakkoispuolella, lähimmillään noin 11,5 kilometrin etäisyydellä kaava-alueen reunasta.
- **Karungin asetakaava** sijaitsee noin 13,5 kilometrin etäisyydellä voimaloista.
- **Kaisajoen rantakaava** Tervolassa sijoittuu 15 kilometrin etäisyydelle ja **Ylitornion keskustan asetakaava** 15,9 kilometrin etäisyydelle kaava-alueesta.

Kuva 12. Kaava-alueen ympäristön yleiskaavojen ja asemakaavojen sijainnit.

5.6 Maanomistus

Tuulivoimaloiden maa-alueet ovat Tornion kaupungin ja yksityisten maanomistajien omistuksessa (Kuva 13). Hankkeesta vastaava on tehnyt vuokrasopimuksia tuulivoima-alueiden maanomistajien kanssa.

Kuva 13. Tornion kaupungin omistamat kiinteistöt kaava-alueella.

6 Selvitykset ja vaikutusten arviointi

Hankkeessa on tarkasteltu hankkeen vaikutuksia kokonaisvaltaisesti ihmisiin, luontoon, ympäristön laatuun ja tilaan, maankäyttöön ja luonnonvaroihin sekä näiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin.

Hankkeessa laaditut selvitykset ja vaikutusten arviointi ovat yleiskaavoituksen pohjana. Vaikutusten selvittämisen tarkoituksena on jo suunnittelun aikana saada tietoa suunnitteluratkaisujen merkityksestä ja siten parantaa lopullisen suunnitelman laatua. Vaikutusten selvittäminen perustuu alueelta käytössä oleviin perustietoihin ja selvityksiin, alueella suoritettuihin maastokäynteihin, karttatarkasteluihin, tehtyihin mallinnuksiin, osallisilta saataviin lähtötietoihin, lausuntoihin ja huomautuksiin sekä laadittavien suunnitelmien ympäristöä muuttavien ominaisuuksien analysointiin.

6.1 Vaikutusten arviointi

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään koko hankkeen ajan.

Aluetta koskevat selvitykset

Vaikutusten arvioinnin tueksi hankkeessa on laadittu erillisselvityksiä:

- Arkeologinen inventointi tuulivoimapuiston alueella ja voimajohtolinjauksella (8/2021 Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu)
- Asukaskysely (7/2021 FCG Finnish Consulting Group)
- Melu- ja varjostusmallinnukset (7/2021 FCG Finnish Consulting Group Oy)
- Valokuvasovitteet ja näkymäalueanalyysi (6/2022, FCG)
- Matkailuselvitys, matkailutoimijoiden haastattelut 2–3/2022, yhteenveto luku 21.
- HIA Hankkeen vaikutukset Struven ketjuun (2023 Ramboll)
- Sääsiraportti (2023, vain viranomaiskäyttöön)

Maastokausilla 2019, 2020 ja 2024 laaditut luontoselvitykset:

- muuttolinnustaselvitys, 16 maastotyöpäivää
- pesimälinnustaselvitys, 10 maastotyöpäivää
- päiväpetolintuselvitys, 10 maastotyöpäivää
- pöllökartoitus, 6 yötä
- kanalintukartoitus, 2019 6 maastotyöpäivää ja 2024 6 maastotyöpäivää
- viitasammakkoselvitys, kanalintu- ja luontotyyppikartoitusten yhteydessä ja erillisselvitys 2024, 6 maastotyöpäivää
- lepakkokartoitus, aktiiviseuranta, 9 yötä
- kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys, 11 maastotyöpäivää

Kaavaehdotusvaiheessa päivitetyt ja laaditut uudet selvitykset

- Valokuvasekoitteet ja näkymäalueanalyysi (2025, FCG Rakennettu Ympäristö Oy)
- Melu- ja välkemallinnus (2026, FCG Rakennettu Ympäristö Oy)
- Arkeologinen päivitysinventointi (2025)
- Sääksiraportti (päivitetty 2025, FCG, vain viranomaiskäyttöön)
- Maakotkaraportti (2026, FCG Rakennettu Ympäristö Oy, vain viranomaiskäyttöön)

7 Yhteismenettelyn kuvaus

7.1 Lainsäädäntö

YVA-lain 5 §:ssä säädetään ympäristövaikutusten arvioinnista muun lain mukaisessa menettelyssä:

"Edellä 3 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun hankkeen tai toteutetun hankkeen muutoksen ympäristövaikutusten arviointi voidaan toteuttaa tämän lain 3 luvun mukaisena menettelynä, kaavan laadinnan yhteydessä siten kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) säädetään tai jonkin muun lain mukaisessa menettelyssä sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään. Jos ympäristövaikutusten arviointi toteutetaan muun lain mukaisessa menettelyssä, vaikutukset tulee selvittää tämän lain 15–21, 23 ja 24 §:ssä tarkoitetulla tavalla."

Alueidenkäyttölain 9 §:ssä säädetään vaikutusten selvittämisestä kaavaa laadittaessa:

"Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus."

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Kun kaava laaditaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 3 §:ssä tarkoitetun hankkeen toteuttamiseksi, hankkeen ympäristövaikutukset voidaan arvioida lain 3 luvun mukaisen menettelyn sijaan kaavoituksen yhteydessä. Hankkeesta vastaavan on tällöin toimitettava mainitun lain 16 ja 19 §:ssä tarkoitetut tiedot kaavan laatimisesta vastaavalle viranomaiselle. Yhteysviranomaisen vastaa ympäristövaikutusten arvioinnin riittävyyden tarkistamisesta sekä ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain mukaisen perustellun päätelmän tekemisestä.”

Yhteismenettelyssä laadittavien selvitysten ja dokumenttien sekä tiedottamisen tulee täyttää sekä

- Alueidenkäyttölain (AKL 9 §)
- Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 1 §, MRA 17 §, MRA 30 a §, MRA 30 b §, MRA 32 §),
- YVA-lain (YVAL 5 §, YVAL 18 §, YVAL 23 §) että
- YVA-asetuksen (YVAA 3 §, YVAA 4 §) vaatimukset.

Yhteismenettelyssä kaavoitusmenettely on prosessin runkona. Prosessinjohtajana toimii kaavan laatimisesta vastaava kunnan kaavoitusviranomaisen. Hankevastaava laatii YVA-suunnitelman ja YVA-selostuksen. Yhteysviranomaisen arvioi ympäristövaikutusten arvioinnin riittävyyden. Kuulemisista huolehtii kaavoittaja. Menettelyssä syntyy sekä kaava että hankkeen YVA. Kuulutuksissa ja tiedotuksessa on mukana sekä kaavan että YVA:n tiedot.

Yhteismenettelyssä kaavoituksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) sisältää YVA-lain mukaisen YVA-suunnitelman. Asiakirja asetetaan nähtäville ja Tornion kaupunki pyytää siitä lausunnot ja mielipiteet osallisilta. Valmisteluvaiheessa kaavaluonnoksen kaavaselostus ja YVA-selostus laaditaan erillisinä dokumentteina.

Kaavan valmisteluvaiheen aineisto (Kaavakartta, kaavaselostus, päivitetty OAS, vastineet OAS:n kuulemisesta annettuihin palautteisiin) ja YVA-selostus asetetaan nähtäville ja kaupunki pyytää niistä lausunnot ja mielipiteet. Yhteysviranomaisen (Lapin ELY-keskus) arvioi YVA-suunnitelman ja -selostuksen laadun ja riittävyyden ja antaa niitä koskevan lausunnon ja perustellun päätelmän hankevastaavalle. Tämän jälkeen valmistellaan kaavaehdotus, johon on valittu yksi vaihtoehto. Kaavaehdotus selostuksessa tuodaan esiin, miten saadut mielipiteet ja lausunnot sekä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

Hankkeen lupavaiheessa on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Tarvittaessa vaikutusten arviointia on täydennettävä niin että ajantasaistettu perusteltu päätelmä voidaan antaa.

Kuva 14. YVA-menettelyn suhde maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen kaavaprosessiin (Kuva: Ympäristöministeriö, Matti Laitio).

7.2 Arviointimenettelyn sisältö

Ympäristövaikutusten arvioinnin tulee täyttää sekä alueidenkäyttölaissa, maankäyttö- ja rakennusasetuksessa että YVA-laissa ja YVA-asetuksessa määritellyt ympäristövaikutusten arvioinnin sisältövaatimukset.

7.2.1 Kaavan vaikutusten arvioinnin sisältövaatimukset (MRA)

Alueidenkäyttölain (132/1999) 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
- kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin

- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
- kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön
- tiedot ympäristövaikutuksia koskevista laadituista ja suunnitelluista selvityksistä sekä aineiston hankinnassa ja arvioinnissa käytettävistä menetelmistä ja niihin liittyvistä oletuksista
- tiedot arviointiohjelman laatijoiden pätevyydestä
- elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen

7.2.2 Arviointisuunnitelman sisältövaatimukset (YVA-asetus)

Ympäristövaikutusten arviointisuunnitelman tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta ja sen kohtuullisista vaihtoehdoista, kuvaus ympäristön nykytilasta, ehdotus arvioitavista ympäristövaikutuksista ja niiden selvittämisestä sekä suunnitelma arviointimenettelyn järjestämisestä.

- kuvaus hankkeesta, sen tarkoituksesta, suunnitteluvaiheesta, sijainnista, koosta, maankäyttötarpeesta ja hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin, tiedot hankkeesta vastaavasta sekä arvio hankkeen suunnittelu- ja toteuttamisaikataulusta
- hankkeen kohtuulliset vaihtoehdot, jotka ovat hankkeen ja sen erityisominaisuuksien kannalta varteenotettavia, ja joista yhtenä vaihtoehtona on hankkeen toteuttamatta jättäminen, jollei tällainen vaihtoehto erityisestä syystä ole tarpeeton
- tiedot hankkeen toteuttamisen edellyttämistä suunnitelmista ja luvista
- kuvaus todennäköisen vaikutusalueen ympäristön nykytilasta ja kehityksestä
- ehdotus tunnistetuista ja arvioitavista ympäristövaikutuksista, mukaan lukien valtioiden rajat ylittävät ympäristövaikutukset ja yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa, siinä laajuudessa kuin on tarpeen perustellun päätelmän tekemiselle, sekä perustelut arvioitavien ympäristövaikutusten rajaukselle
- tiedot ympäristövaikutuksia koskevista laadituista ja suunnitelluista selvityksistä sekä aineiston hankinnassa ja arvioinnissa käytettävistä menetelmistä ja niihin liittyvistä oletuksista
- tiedot arviointiohjelman laatijoiden pätevyydestä
- suunnitelma arviointimenettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestämisestä sekä näiden liittymisestä hankkeen suunnitteluun ja arvio arviointiselostuksen valmistumisajankohdasta

YVA-suunnitelma on kuvaus ympäristön nykytilasta ja suunnitelma siitä, miten hankkeen vaikutusten arviointi laaditaan.

7.2.3 Arviointiselostuksen sisältövaatimukset (YVA-asetus)

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa esitetään tulokset laadituista ympäristövaikutusten arvioinneista. Arviointi laaditaan YVA-suunnitelman mukaisen suunnitelman ja siitä saadun yhteysviranomaisen lausunnon perusteella. YVA-selostuksessa esitetään hankkeen tiedot tarkistettuna sekä yhtenäinen arvio hankkeen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista.

- kuvaus hankkeesta, sen tarkoituksesta, sijainnista, koosta, maankäyttötarpeesta, tärkeimmistä ominaisuuksista mukaan lukien energian hankinta ja kulutus, materiaalit ja luonnonvarat, todennäköiset päästöt ja jäämät kuten melu, värinä, valo, kuumuus ja säteily sekä sellaiset päästöt ja jäämät, jotka voivat aiheuttaa veden, ilman, maaperän ja pohjamaan pilaantumista, sekä syntyvän jätteen määrä ja laatu ottaen huomioon hankkeen rakentamis- ja käyttövaiheet, mahdollinen purkaminen ja poikkeustilanteet mukaan lukien
- tiedot hankkeesta vastaavasta, hankkeen suunnittelu- ja toteuttamisaikataulusta, toteuttamisen edellyttämistä suunnitelmista, luvista ja niihin rinnastettavista päätöksistä sekä hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin
- selvitys hankkeen ja sen vaihtoehtojen suhteesta maankäyttösuunnitelmiin sekä hankkeen kannalta olennaisiin luonnonvarojen käyttöä ja ympäristönsuojelua koskeviin suunnitelmiin ja ohjelmiin
- kuvaus vaikutusalueen ympäristön nykytilasta ja sen todennäköisestä kehityksestä, jos hanketta ei toteuteta
- arvio mahdollisista onnettomuuksista ja niiden seurauksista ottaen huomioon hankkeen alttius suuronnettomuus- ja luonnonkatastrofiriskeille, näihin liittyvät hätätilanteet sekä toimenpiteet näihin tilanteisiin varautumisesta mukaan lukien ehkäisy- ja lieventämistoimet
- arvio ja kuvaus hankkeen ja sen kohtuullisten vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista
- tapauksen mukaan arvio ja kuvaus valtioiden rajat ylittävistä ympäristövaikutuksista
- vaihtoehtojen ympäristövaikutusten vertailu
- tiedot valitun vaihtoehdon tai vaihtoehtojen valintaan johtaneista pääasiallisista syistä, mukaan lukien ympäristövaikutukset
- ehdotus toimiksi, joilla vältetään, ehkäistään, rajoitetaan tai poistetaan tunnistettuja ja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia
- tapauksen mukaan ehdotus mahdollisista merkittäviin haitallisiin ympäristövaikutuksiin liittyvistä seurantajärjestelyistä
- selvitys arviointimenettelyn vaiheista osallistumismenettelyineen ja liittymisestä hankkeen suunnitteluun
- luettelo lähteistä, joita on käytetty selostukseen sisältyvien kuvausten ja arviointien laadinnassa, kuvaus menetelmistä, joita on käytetty merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamisessa, ennustamisessa ja arvioinnissa sekä tiedot vaadittuja tietoja koottaessa todetuista puutteista ja tärkeimmistä epävarmuustekijöistä
- tiedot arviointiselostuksen laatijoiden pätevyydestä
- selvitys siitä miten yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon
- yleistajuinen ja havainnollinen tiivistelmä 1–15 kohdassa esitetyistä tiedoista

YVA-selostuksessa esitetään hankkeen arvioidut todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset ja vertaillaan eri vaihtoehtoja.

7.2.4 Perusteltu päätelmä

Yhteysviranomaisen toimittaa YVA-selostuksesta perustellun päätelmän viimeistään kahden kuukauden kuluttua nähtävilläoloajan päättymisen jälkeen hankkeesta vastaavalle. Ympäristövaikutusten arviointiselostus sekä yhteysviranomaisen siitä antama perusteltu päätelmä liitetään hankkeen edellyttämiin lupahakemuksiin ja suunnitelmiin. Lupaviranomaisen tulee esittää lupapäätöksensä, miten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä on otettu huomioon lupapäätöstä annettaessa.

Karhakkamaan tuulivoimahankkeen täydennetyin YVA-selostuksen nähtävilläolon jälkeen hankkeesta saatiin yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä 14.2.2025 (LAPELY/3971/2019).

Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Yhteysviranomaisen on lupaviranomaisen pyynnöstä esitettävä näkemyksensä laatimansa perustellun päätelmän ajantasaisuudesta ja tarvittaessa yksilöitävä, miltä osin se ei enää ole ajan tasalla, ja miltä osin arviointiselostusta on täydennettävä perustellun päätelmän ajantasaistamiseksi. Arviointiselostuksen täydentämisessä kuuleminen järjestetään uudelleen ja yhteysviranomaisen antaa tämän jälkeen ajantasaistetun perustellun päätelmän.

Hankkeesta vastaava voi pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaista esittämään näkemyksensä laatimansa perustellun päätelmän ajantasaisuudesta ja tarvittaessa yksilöimään mitä tietoja perustellun päätelmän ajantasaistamiseksi tarvitaan.

7.3 Ennakkoneuvottelu

Hankkeen alussa järjestettiin YVA-lain 8 § mukainen ennakkoneuvottelu 26.4.2019. Ennakkoneuvottelun tavoitteena on edistää hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa, hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa sekä parantaa selvitysten ja asiakirjojen laatua ja käytettävyyttä sekä sujuvoittaa menettelyjä.

Ennakkoneuvottelussa olivat edustettuna Tornion kaupunki kaavoitusviranomaisena, Lapin ELY-keskus yhteysviranomaisena, hanketoimija (TuuliWatti Oy), YVA- ja kaavakonsultti (FCG Oy) sekä Lapin liitto. Hanketoimija, yhteysviranomaisen ja Tornion kaupungin kaavoitusviranomaisen sopivat hankkeen yhteismenettelyn toteuttamisesta hankkeessa. Ympäristövaikutusten arviointi toteutetaan kaavoitusmenettelyn yhteydessä.

8 Liittyminen muihin hankkeisiin

8.1.1 Muut tuulivoimahankkeet

Alle 50 kilometrin etäisyydellä suunnitelluista voimaloista sijaitsee neljä toiminnassa olevaa tuulivoimapuistoa ja yhteensä 31 toiminnassa olevaa tuulivoimalaa. Lähimpänä sijaitseva toiminnassa oleva tuulivoimapuisto on **Kitkiäisvaara**, johon Karhakkamaan tuulivoimapuiston alue eteläosastaan rajautuu. Kitkiäisvaaran tuulivoimapuistossa on 8 toiminnassa olevaa tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden napakorkeus on 140 metriä ja kokonaiskorkeus 206 metriä.

Kuorinki-Vinsanmaan tuulivoimapuiston Tervolan kunnan puolella oleva osayleiskaava on hyväksytty keväällä 2025.

Alle 20 kilometrin etäisyydelle suunnittelualueesta sijoittuu yhteensä 10 eri suunnitteluvaiheissa olevaa tuulivoimahanketta. Lähimpänä Martimon, Haapamaan, Kummunmaa – Repojänkkän ja Kontiovaaran hankkeet, jotka sijoittuvat lähimmillään alle kilometrin päähän Karhakkamaan tuulivoimahankkeesta. Lisäksi muita alle 10 kilometrin päähän suunniteltavia hankkeita ovat Harjunkorpi, Kojumaa sekä Reväsvaaran tuulivoimahankkeet. Reväsvaaran tuulivoima-alueen osayleiskaava on hyväksytty 3.6.2024.

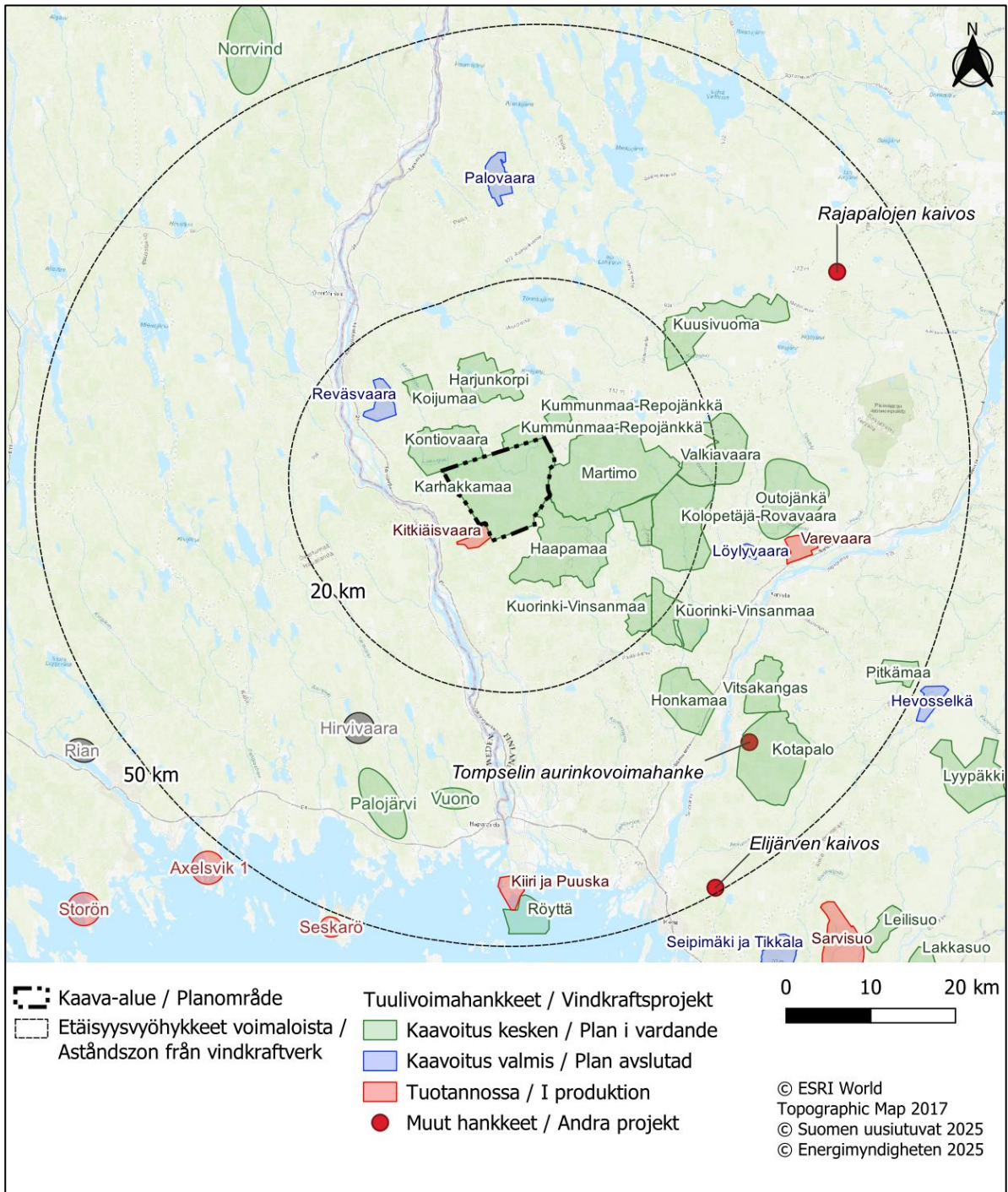
Alle 50 km päässä sijaitsevat toiminnassa olevat tuulivoimapuistot sekä alle 20 km päässä suunnitella olevat tuulivoimahankkeet on esitetty seuraavassa taulukossa ja taulukon jälkeen kartalla.

Taulukko 2. Muut tuulivoimapuistot (50 km) ja tuulivoimahankkeet (20 km) lähialueilla. Tähdellä merkityn Rovavaaran hankkeen kehittäminen ja kaavoitus on keskeytetty.*

Hanke	Kunta	Voimalat	Tila	Etäisyys (km)	Suunta
Toiminnassa olevat tuulivoimapuistot, etäisyys alle 50 kilometriä					
Kitkiäisvaara	Tornio	8	toiminnassa	0	etelä
Varevaara	Tervola	10	toiminnassa	28	itä
Puuska	Tornio	8	toiminnassa	40	etelä
Puuska II	Tornio	5	toiminnassa	40	etelä
Tuulivoimahankkeet, etäisyys alle 20 kilometriä					
Martimo	Tornio	45	kaavoitus kesken	0	itä
Haapamaa	Tornio	56	YVA/kaavoitus kesken	0	etelä
Kontiovaara	Ylitornio	30	YVA/kaavoitus kesken	0	pohjoinen

Kummunmaa ja Repojätkä	Ylitornio	18–22	YVA/kaavoitus kesken	0	koillinen
Harjunkorpi	Ylitornio	29	YVA/kaavoitus kesken	5	pohjoinen
Koijumaa	Ylitornio	4–8	kaavoitusaloite	8	pohjoinen
Kolopetäjä-Rovavaara*	Tornio*	13*	YVA/kaavoitus kesken	8	itä
	Tervola	64			
Reväsvaara	Ylitornio	12	kaava hyväksytty	9	luode
Kuorinki-Vinsanmaa	Tornio	8	kaavoitus kesken	15	kaakko
	Tervola	19	kaava hyväksytty		
Valkiavaara	Tervola	33	YVA/kaavoitus kesken	15	itä
	Tornio	4			
Kuusivuoma	Ylitornio	23–31	YVA/kaavoitus kesken	17	koillinen

*) Rovavaaran hanke on keskeytetty.

Kuva 15. Muut tuulivoimahakkeet Karhakkamaan suunnittelualueen ympäristössä. Rovavaaran tuulivoimahanke on keskeytetty Tornion kaupungin osalta.

9 Osallistuminen ja vuorovaikutus

9.1 Osallistuminen

Kaavan osallisilla ja kuntalaisilla on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä (AKL 62 §). Osallistumisella tarkoitetaan hankkeesta vastaavan, viranomaisten ja niiden, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa, sekä yhteisöjen ja säätiöiden, joiden toimialaa hankkeen vaikutukset saattavat koskea, välistä vuorovaikutusta ympäristövaikutusten arvioinnissa (YVAL 2§).

Kunta voi lähettää kaava-alueen ja kaava-alueen ympärillä oleville maanomistajille kirjeen, mikäli osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa näin esitetään. Kaavan vireilletulon aikana ei ole lähetetty maanomistajakirjeitä. Muille osallisille vireilletulosta on tiedotettu MRA 30 §:n mukaisesti ilmoitus- taululla, kunnan verkkosivuilla ja kunnan ilmoituslehdissä.

MRA 19 §:ssä säädetään kirjeen lähettämisestä seuraavasti: *Jos yleiskaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain 44 §:n 1 momentissa tai 72 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetulla tavalla ohjaamaan rakentamista, yleiskaavaehdotuksen nähtäville asettamisesta on lähetettävä kirjallinen ilmoitus yleiskaavoitettavaan alueeseen kuuluvan maan omistajalle ja kunnan tiedossa olevalle maan haltijalle, jonka kotikunta on toisella, väestötietojärjestelmään merkityllä paikkakunnalla tai jonka osoite muutoin on kunnan tiedossa. Ilmoitus saadaan lähettää tavallisena kirjeenä. Ilmoituksen lähettäminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos asianomainen on hyväksynyt yleiskaavaehdotuksen. Ilmoituksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon, jos se on annettu postin kuljetettavaksi viimeistään viikkoa ennen nähtäville asettamista.*

9.2 Kansainvälinen kuuleminen

YVAL 28 § sekä AKL 206 a § ja 206 b § mukaan Suomen ympäristökeskuksen on varattava Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen osapuolena olevan toisen valtion viranomaisille sekä niille, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa, yhteisöille ja säätiöille tilaisuus osallistua kaavoituksen ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn, jos hankkeella on todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia kyseisen valtion alueella.

Ruotsin rajaan on kaava-alueelta lähimmillään noin 3,5 kilometriä. Tuulivoimalat tulevat näkymään Ruotsin puolelle Tornionjokilaaksoon monin paikoin, jolloin hankkeella on maisemavaikutuksia myös Ruotsissa.

Kaavoitus- ja YVA-asiakirjat käännetään tarvittavilta osilta Ruotsiksi ja toimitetaan Suomen ympäristökeskukselle, joka toimittaa ilmoituksen hankkeesta ja arviointisuunnitelman käännöksen Ruotsiin ja tiedon ulkoasioiministeriölle. Ilmoituksesta on käytävä ilmi:

Kansainvälinen
kuuleminen

1. tiedot hankkeesta
2. tiedot mahdollisista valtioiden rajat ylittävistä ympäristövaikutuksista
3. tiedot arviointimenettelystä ja hankkeen toteuttamisen kannalta olennaisesta päätöksestä
4. kohtuullinen määräaika, jonka kuluessa toisen valtion on vastattava Suomen ympäristökeskukselle osallistumisesta ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn

Kansainvälinen kuuleminen järjestetään yhtä aikaa kuin Suomen kuuleminen. Suomen ympäristökeskus toimittaa Ruotsista saamansa vastauksen ja annetut lausunnot ja mielipiteet yhteysviranomaiselle.

Jos Ruotsi ilmoittaa osallistuvansa arviointimenettelyyn, yhteysviranomaisen on toimitettava kaava- ja arviointiselostus tarvittavine käännöksineen Suomen ympäristökeskukselle, jonka on toimitettava ne viipymättä toiselle valtiolle lausuntojen antamista ja mielipiteiden esittämistä varten. Lisäksi Suomen ympäristökeskuksen on tarjottava Ruotsille mahdollisuutta neuvotella muun muassa hankkeen mahdollisista rajat ylittävistä vaikutuksista ja tällaisten vaikutusten vähentämiseksi tai poistamiseksi suunnitelluista toimenpiteistä sekä vahvistettava kohtuullinen määräaika neuvottelujen kestolle. Suomen ympäristökeskus toimittaa kansainvälistä kuulemistä koskevat asiakirjat yhteysviranomaiselle ja tarvittaessa hankkeesta vastaavalle.

AKL 206 c §:n mukaan kaavan laativan viranomaisen on viipymättä toimitettava tieto 206 b §:ssä tarkoitetun kaavan hyväksymisestä Suomen ympäristökeskukselle. Vastuuviranomaisen on ilmoitettava kaavan hyväksymisestä ja toimitettava 206 a §:ssä mainitun direktiivin 9 artiklassa edellytetyt tiedot ja asiakirjat valtiolle, jonka kanssa on käyty 206 b §:n mukaiset neuvottelut. Lupaviranomaisen on toimitettava päätöksensä Suomen ympäristökeskukselle, joka toimittaa päätöksen ympäristövaikutusten arviointiin osallistuneelle toiselle valtiolle.

9.3 Osalliset

Kaavan osallisia ovat:

ne, joiden asumiseen, työhön tai muihin oloihin valmisteilla oleva kaava saattaa vaikuttaa

- Kiinteistönomistajat
- Kaavan vaikutusalueen (lähiympäristön) asukkaat
- Maanomistajat ja haltijat
- Yritykset ja elinkeinoharjoittajat
- Virkistysalueiden käyttäjät

viranomaiset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:

- Tornion kaupungin eri hallintokunnat, lautakunnat ja luottamuselimet
- Ylitornion kunta
- Tervolan kunta
- Rovaniemen kaupunki
- Övertorneå kommun
- Haparanda stad
- Lupa- ja valvontavirasto
- Lapin liitto
- Lapin elinvoimakeskus
- Lapin maakuntamuseo
- Tornionlaakson museo
- Lapin pelastuslaitos
- Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
- Väylä (Liikennevirasto)
- Fingrid Oyj
- Puolustusvoimat, 3. Logistiikkarykmentti
- Finavia
- Metsähallitus, Lapin luontopalvelut

yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:

- Tornion Yrittäjät
- Tornion Vesi Oy
- Elenia Oy
- Suomen Metsäkeskus
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK
- Riistakeskus Lappi
- Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry
- Lapin lintutieteellinen yhdistys
- Xenus ry
- Tornion riistanhoitoyhdistys
- Ylitornion riistanhoitoyhdistys
- Tornionseudun Ampujat ry
- Alatornion metsästysseura ry
- Tornionseudun Metsästysseura ry
- Karungin erämiehet
- Metsänhoitoyhdistys Länsi-Pohja
- Lappilaiset kylät ry

- Aapajärven kyläyhdistys ry
- Aapajoen kylätaloyhdistys ry
- Pekanpään maa- ja kotitalousseura
- Karungin kyläyhdistys ry
- Sattajärven kyläyhdistys ry
- Väystäjän kyläyhdistys ry
- Karungi hembygdsförening
- Korpikylä hembygdsförening
- Risudden byaförening

erityistehtäviä hoitavat yhteisöt tai yritykset kuten energia- ja vesilaitokset

9.4 Suunnitteluvaiheet ja aikataulu

9.4.1 Kaavoituksen aloitusvaihe ja vireilletulo (syksy 2019 – syksy 2020)

TuuliWatti Oy on tehnyt yleiskaavan laadinnasta aloitteen Tornion kaupungille, jonka teknisten palvelujen lautakunta on hyväksynyt 22.5.2019 (§ 125), kaupunginhallitus 3.6.2019 (§ 196) ja kaupunginvaltuusto 19.6.2019 (§ 68).

Tornion kaupunginhallitus on hyväksynyt Tuuliwatti Oy:n kaavoitussopimuksen 2.9.2019 (§ 255). Kaupunginhallitus on hyväksynyt kaavoitussopimuksen siirron kolmannelle osapuolelle 1.3.2021 (68 §). *Tuulivoltti Oy ja Exilion Tuulihankkeet Ky ovat lähettäneet Tornion kaupungille hakemuksen ot-sikossa mainitun kaavoitussopimuksen siirtämiseksi Exilion tuulihankkeet Ky:lle. Tehdyn sopimuksen mukaan sopimusta ei voi siirtää sopimatta siitä ensin Tornion kaupungin kanssa. Tuuliwatti Oy ja Tornion kaupunki ovat 16.10.2019 solmineet Tornion yleiskaavamuutoksen käynnistämiseksi Karhakkamaan alueen osalta tuulivoimapuiston osoittamiseksi. Hakemuksen mukaan Tuuliwatti Oy on jakautunut 30.10.2021 kahdeksi uudeksi yhtiöksi, Tuulivoltti Oy:ksi ja Gigawatti Oy:ksi. Tuuliwatti Oy on purkautunut jakautumisen yhteydessä. Tornion Karhakkamaan kehityshanke, sekä siihen liit-tyvät sopimukset ja luvat oikeuksineen ja velvoitteineen siirtyivät jakautumisessa Tuulivoltti Oy:lle. Tuulivoltti Oy on puolestaan myynyt nämä edelleen Exilion Tuulihankkeet Ky:lle.*

Tornion Karhakkamaan tuulivoimaosayleiskaavahankkeesta on laadittu AKL 63 §:n mukainen osal-listumis- ja arviointisuunnitelma sekä ympäristövaikutustenarviointisuunnitelma (YVAOS), jonka Tornion kaupungin teknisten palvelujen lautakunta on päättänyt käynnistää Karhakkamaan tuuli-puiston osayleiskaavoituksen 12.2.2020 (§28).

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä ympäristövaikutusten arviointisuunnitelma on ollut näh-tävillä 5.8.–5.10.2020.

Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläolon yhteydessä järjestettiin hankkeen YVA-menettelyn kanssa yhteinen tiedotus- ja keskustelutilaisuus 18.8.2020 Karungissa. Paikalla oli noin 60 henkilöä. Yleisötilaisuuteen oli mahdollista osallistua myös Teams-etäyhteydellä. Hankkeesta järjestettiin kuulemistilaisuus Ruotsin Överstorneålla 1.10.2020. Osallisilla on ollut mahdollisuus jättää osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta mielipiteensä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta annettiin 26 lausuntoa ja 223 mielipidettä. Palautteeseen annetaan vastine ja se käsitellään Tornion kaupungin teknisten palvelujen lautakunnassa ja kaupunginhallituksessa kaavaluonnosaineiston käsittelyn yhteydessä.

Kaavoituksen lähtökohtia ja tavoitteita koskeva 1. viranomaisneuvottelu pidettiin 20.05.2021. Viranomaisneuvottelusta on laadittu muistio.

9.4.2 Yleiskaavan valmisteluvaihe (talvi 2023–2024)

Kaavan valmisteluvaihe ajoittui vuodenvaihteeseen 2023-2024. Valmisteluvaiheen kaavaluonnos laadittiin yhtäaikaisesti Karhakkamaan tuulivoimapuisto ja 400 kilovoltin voimajohto -YVA-selostuksen kanssa. Valmisteluvaiheessa laaditut kaavaluonnokset (2 kpl) olivat nähtävillä 23.1.–22.3.2024 välisen ajan. Nähtävillä olon aikana viranomaisilla ja muilla osallisilla oli mahdollisuus palautteen antamiseen. Osayleiskaavan valmisteluvaiheen ja YVA-menettelyn nähtävilläolon aikana suoritettiin myös Espoon sopimuksen mukainen hankkeen ja aineistojen kansainvälinen kuuleminen Ruotsin alueella. Nähtävillä asettamisesta kuulutettiin Tornion kaupungin ilmoitustauluilla, Lapin Kansa -sanomalehdessä, Kotikulmilla-lehdessä, Haparandabladetissa ja kaupungin kotisivuilla Internetissä. Valmisteluvaiheen nähtävilläoloaikana saatiin kaikkiaan 122 palautetta. Palaute koostuu 19 viranomaislausunnosta Suomesta, 47 mielipiteestä Suomesta, 15 viranomais-, yritys-, yhdisty- ja organisaatiolausunnosta Ruotsista sekä 41 mielipiteestä Ruotsista. Valmisteluvaiheen nähtävilläolon aikana pidettiin kaksi yleisötilaisuutta, joista ensimmäinen 21.2.2024 Karungin koululla Torniossa ja toinen 22.2.2024 Gamla Skolanilla Risuddenissa Ruotsin puolella.

9.4.3 Yleiskaavan ehdotusvaihe (elokuu 2026)

Osayleiskaavaehdotus asetetaan AKL 65 §:n ja MRA 19 §:n mukaan kaupunginhallituksen päätöksellä julkisesti nähtävillä vähintään 30 päivän ajaksi. Kaava-alueen sijainnin vuoksi sovelletaan kansainvälinen kuulemistilaisuutta, jonka vuoksi kaavaehdotus on nähtävillä 60 päivää.

Osayleiskaavan nähtävilläolosta tiedotetaan julkisesti Lapin Kansa -sanomalehdessä, Lounais-Lappi-lehdessä, Haparandabladetissa ja kaupungin internetsivulla.

AKL 65 §:n mukaisesti osallisilla on oikeus tehdä kirjallinen muistutus kaavaehdotuksesta. MRA 19 §:n mukaisesti yleiskaavaehdotus on pidettävä kunnassa julkisesti nähtävänä vähintään 30 päivän ajan. Kunnan jäsenillä ja osallisilla on oikeus tehdä muistutus kaavaehdotuksesta. Muistutus on

toimitettava kunnalle ennen nähtävänäoloajan päättymistä. Muistutus on toimitettava kirjallisena Tornion kaupungin kirjaamoon määräaikaan mennessä.

MRA 20 §:n mukaisesti Yleiskaavaehdotuksesta on pyydettävä lausunto: 1) maakunnan liitolta; 2) kunnalta, jonka alueiden käyttöön kaava vaikuttaa; 3) tarpeen mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta sekä muilta yleiskaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä. (29.12.2009/1829). Saatu palaute käsitellään koosteeksi (vuorovaikutuslomake). Vuorovaikutuslomakkeessa annetaan muistutuksiin ja lausuntoihin perustellut vastineet. Nähtävilläolon yhteydessä järjestetään tarvittaessa vielä tiedotus- ja keskustelutilaisuus.

Kaava-alueen maanomistajille sekä -haltijoille kaava-alueeseen rajautuvien (enintään 2,5 km kaava-alueen rajasta) kiinteistöjen omistajille ja haltijoille lähetetään kirje.

Osayleiskaavasta järjestetään MRA 18 §:n mukaisesti toinen viranomaisneuvottelu tarvittaessa sen jälkeen, kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävänä ja sitä koskevat mielipiteet ja lausunnot on saatu.

9.4.4 Yleiskaavan hyväksymisvaihe (syksy–talvi 2026)

Ehdotusvaiheessa saatuun palautteeseen laaditaan perustellut vastineet. Mikäli merkittäviä muutostarpeita ei ilmene, kaava etenee hyväksymiskäsittelyyn.

Tornion kaupunginvaltuusto päättää osayleiskaavan hyväksymisestä. Yleiskaavan hyväksymispäätöksestä kuulutetaan virallisesti AKL 67 §:n ja MRA 94 §:n mukaan. Alueidenkäyttölain 188 §:n mukaan yleiskaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin kuntalaissa säädetään. Jos valituksia ei jätetä, kaava astuu voimaan, kun sen hyväksymistä koskevasta lainvoimaisesta päätöksestä on kuulutettu (MRA 93 §).

AKL 94 §:n mukaisesti kunnan on lähetettävä viivytyksettä yleiskaavan hyväksymistä koskeva päätös sekä kaavakartta ja -selostus sekä rakennusjärjestys tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle. Lisäksi on lähetettävä jäljennös annetuista lausunnoista ja muistutuksista, jollei niitä ole hyväksymistä koskevassa päätöksessä riittävästi selostettu.

Kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä on lisäksi viivytyksettä ilmoitettava niille viranomaisille, kunnan jäsenille ja muistutuksen tehneille, jotka ovat sitä pyytäneet kaavan tai rakennusjärjestyksen ollessa nähtävillä. Kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä on tiedotettava sekä kaava ja kaavaselostus julkaistava mahdollisuuksien mukaan myös sähköisesti.